

MOBİLYA

SEKTÖR RAPORU

**Nazilli
Ticaret
Odası**

Nazilli Chamber of
Commerce

Bölgemizin Parlayan Yıldızı

*Bu rapor, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel M¼d¼rl¼đ¼ tarafından hazırlanmıştır.
Her hakkı T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına aittir. Kaynak g¼sterilerek alıntı yapılabilir.*

Çalışma Hakkında İletişim Kiřisi

Sema OKAY

M¼hendis

sema.okay@sanayi.gov.tr

İÇİNDEKİLER

Tablolar Listesi	4
Şekiller Listesi.....	5
Kısaltmalar Listesi	6
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	7
1. MOBİLYA SEKTÖRÜ TANIMI VE KAPSAMI.....	9
2. DÜNYA TİCARETİ VE TÜRKİYE’NİN DÜNYA TİCARETİNDEKİ YERİ	11
2.1. Sektörün Dünyadaki Genel Durumu	11
2.2. Sektörün AB Ülkelerindeki Genel Durumu	12
2.3. Sektörün Türkiye’deki Genel Durumu	15
2.4. Sektörün Alt Faaliyet Kolları	16
2.4.1. Dünya Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında İhracat	16
2.4.2. Türkiye Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında İhracat	17
2.4.3. Dünya Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında İthalat	18
2.4.4. Türkiye Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında İthalat	19
3. GİRİŞİM SAYISI VE İSTİHDAM	21
4. ÜRETİM ANALİZİ	23
4.1. Üretim Değeri	23
4.2. Kapasite Kullanım Oranı (KKO).....	24
4.3. Faktör Maliyetiyle Katma Değer	25
4.4. Mobilya Sektörü Ciroyu	26
4.5. Sektörün Üretim Endeksi	28
4.6. Sektörün Maliyet Bileşenleri	28
5. DIŞ TİCARET ANALİZİ.....	30
6. SEKTÖRDEKİ ÜRETİM EĞİLİMLERİ	31
7. SEKTÖRÜN BÖLGESEL YAPISI VE KÜMELENMELER.....	32
8. AR-GE VE TASARIM MERKEZLERİ	35
9. SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER	37
KAYNAKÇA.....	40

Tablolar Listesi

Tablo 1. Başlıca Mobilya Ürünleri İhracatçıları (Bin Dolar)	11
Tablo 2. Başlıca Mobilya Ürünleri İthalatçıları (Bin Dolar)	12
Tablo 3. Dünya Mobilya Ürünleri İhracatında AB Ülkelerinin Payı (Bin Dolar)	12
Tablo 4. Dünya Mobilya Ürünleri İthalatında AB Ülkelerinin Payı (Bin Dolar)	14
Tablo 5. Türkiye'nin Mobilya Ürünleri İhracatında İlk On Ülkenin Payı (Bin Dolar)	15
Tablo 6. Türkiye'nin Mobilya Ürünleri İthalatında İlk On Ülkenin Payı (Bin Dolar)	16
Tablo 7. Mobilya Sektörü Girişim ve Çalışan Sayısı	21
Tablo 8. Mobilya Sektörü Üretim Değeri	23
Tablo 9. Mobilya Sektörü Katma Değerinin Gelişimi	25
Tablo 10. Mobilya Sektörü Ciro Değerinin Gelişimi	26
Tablo 11. Mobilya Sektörü Ar-Ge Merkezleri	35
Tablo 12. Mobilya Sektörü Tasarım Merkezleri	36

Şekiller Listesi

Şekil 1. Dünya Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında İhracat (Bin Dolar).....	17
Şekil 2. Türkiye Mobilya Ürünleri Alt Faaliyet Kollarında İhracat (Bin Dolar)	18
Şekil 3. Dünya Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında İthalat (Bin Dolar).....	19
Şekil 4. Türkiye Mobilya Ürünleri Alt Faaliyet Kollarında İhracat (Bin Dolar)	20
Şekil 5. Büyüklük Grubuna Göre Girişim Sayısı.....	22
Şekil 6. Büyüklük Grubuna Göre Çalışan Sayısı	22
Şekil 7. Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında Üretim Değeri (TL, 2022).....	23
Şekil 8. Mobilya Sektörü Büyüklük Grubuna Göre Üretim Değeri (TL, 2022).....	24
Şekil 9. Kapasite Kullanım Oranı (Ağırlıklı Ortalama, %)	24
Şekil 10. Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında Faktör Maliyeti İle Katma Değer (TL, 2022)	25
Şekil 11. Mobilya Sektörü Büyüklük Grubuna Göre Faktör Maliyeti İle Katma Değer (TL, 2022) .	26
Şekil 12. Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında Ciro Değeri (TL, 2022)	27
Şekil 13. Mobilya Sektörü Büyüklük Grubuna Göre Ciro Değeri (TL, 2022).....	27
Şekil 14. Üretim Endeksindeki Gelişim (%)	28
Şekil 15. Sektör Dış Ticareti ve İhracatın İthalatı Karşılama Oranı.....	30
Şekil 16. Mobilya Ürünleri İmalatı Sektöründeki İşletme Sayısının İllere Göre Dağılımı (%).....	32

Kısaltmalar Listesi

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AR	: Augmented Reality
AR-GE	: Araştırma Geliştirme
CGI	: Computer Generated Imagery
CSIL	: Centro Studi Industria Leggera
Covid19	: Yeni Koronavirüs Hastalığı
GTİP	: Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
SITC	: Standart International Trade Classification
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
KKO	: Kapasite Kullanım Oranı
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
NACE	: Nomenclature des Activites Economiques dans la Commununaute Europeenne
TCMB	: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Trademap	: Trade Statistics For İnternational Business Development
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Mobilya, günlük yaşamın her alanında yer edinen, bireyin veya toplumun refahını sağlayan, yaşama yönelik, sosyal ve kültürel gereksinimlere hizmette bulunan, insan yaşam kalitesini doğrudan etkileyen, herkesin kullandığı ve ihtiyacı olduğu en etkili üründür.

Türkiye mobilya sektörü; geniş ürün yelpazesi ile ulusal ve uluslararası pazara yönelen, katma değeri yüksek olan ve son yıllarda cari açık vermeyen nadir sektörler arasında yer almaktadır. Mobilya sektörü; mevcut üretim potansiyeli, kapasitesi, işyeri sayısı ve oluşturduğu istihdam bakımından imalat sanayi içinde de önemli bir yere sahiptir.

Türkiye'de modern mobilyanın tarihi 1950'lerin sonu ve 1960'ların başına dayanmaktadır. Çağdaş ev mobilyasının yerel olarak üretilen ve tasarlanan ilk örnekleri, İstanbul ve Ankara'da bu yıllarda ortaya çıkmıştır. Üretimin makineleşmesi ise 1970'li yıllarda başlamış son yıllarda da modern üretim tesislerine sahip, dünya standartlarında üretim yapan büyük ölçekli fabrikaların sayısı artmıştır. 1980'li yıllarda Türkiye dış pazara açılmış ve yerli sanayide dönüşümün başlangıcı olmuştur. Mobilya sanayindeki dışa açılma isteği, dış pazarda rekabet edebilecek özgün ürün tasarımı kavramının ele alınması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Küreselleşme ve gelişen teknoloji sonucu firmalar markalaşma, Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerine ağırlık vermeye başlamıştır.

Ülkemizde son yıllarda önem kazanan kentleşme dönüşüm projeleri, nüfus artışı, yükselen hayat standardı ve sektörün ihracat değerinin artması ile mobilyaya olan talep gün geçtikçe artmaktadır.

Mobilya arzı ve talebi doğrudan yeni konut inşaatlarına ve gelir artışına paralel bir seyir izlemektedir. Ofis mobilyaları için ise talep büyük ölçüde işyeri açılması ve ofis otomasyon sistemlerinin kullanımına bağlıdır. Ev ve ofis mobilyalarının toplam mobilya üretimindeki payının %85, kalan %15'lik diliminin ise hava taşıtlarında kullanılan türden mobilyalar, motorlu taşıtlardaki oturmaya mahsus mobilyalar, bunların aksam ve parçaları ile mağaza mobilyaları olduğu tahmin edilmektedir.

Genel konumuyla iç piyasaya dönük olan sektörde faaliyet gösteren işletmelerde; panel mobilya, masif mobilya, kanepeler, oturma grubu, tablalı mobilya (mutfak, banyo, ofis yatak odası), bahçe mobilyaları, mobilya aksam ve parçaları, taşıt mobilyaları, hastane mobilyaları, otel mobilyaları, aksesuarlar, gibi geniş yelpazede üretim yapılmaktadır. Sektörde fabrikasyon üretim yapan firma sayısı her geçen gün artmaktadır.

Türkiye mobilya endüstrisi üretim alanı olarak farklı coğrafi bölgelere dağılmış olmasına rağmen istihdamın ve işletme sayısının en yoğun olduğu bölgeler; İstanbul, Bursa, Kayseri, Ankara, İzmir ve Adana'dır.

Ülke genelinde çoğunlukla geleneksel atölye tipi küçük ölçekli işletmeler tarafından üretim yapılırken son 20 yılda, orta ve büyük ölçekli işletmelerin katılımıyla bilgi ve sermaye ağırlıklı üretim ağırlık kazanmıştır. Sektör hızlı gelişim ve değişim sürecinde olup bugün markası, üretim kapasitesi, ürün kalitesi, küçük-büyük ölçekli işletmeleri, coğrafi konumu, ülkenin genel

büyüme yönlü politikası, genç nüfusu, kişi başına düşen milli gelirin iyileşmesi gibi faktörler doğrultusunda iç ve dış pazarlarda ihracat ve üretim hacmi ile anlamlı potansiyel arz etmektedir.

1. MOBİLYA SEKTÖRÜ TANIMI VE KAPSAMI

İnsanların çalışma, oturma, dinlenme, yemek yeme, eşyalarını depolama, sergileme gibi günlük yaşama yönelik sosyal ve kültürel temel ihtiyaçlarını güvenli ve rahat bir şekilde karşılamak amacıyla, genelde ağaç malzemeden oluşturulmuş işlevsel, estetik görünümlü kullanım eşyalarının tümü, mobilya olarak tanımlanabilir. Mobilyalar mekanın kullanılabilirliğini etkileyen, estetik değeri ile de mekanın güzel ya da çirkin görünmesini sağlayan, sanat ve tekniği birleştiren bir üründür.

İnsan gereksinimlerini gidermeye yönelik kullanım eşyası olması nedeniyle mobilyalar, fonksiyonel unsurlardır. İç ya da dış mekânlarda yonga levha, lif levha, MDF, sunta lam, kontrplak gibi yapım öğelerinden herhangi biriyle ya da birkaçının bir arada kullanılmasıyla üretilmektedir. Özellikle masa, dolap, kitaplık gibi konut donatılarında, çeşitli büro donatılarında, okul sıra ve masalarında çoğunlukla ahşap malzeme kullanılmaktadır.

Ağaç malzeme kökenli yan ürünlerin yanında metal, plastik, mermer ve cam gibi ağaç malzeme dışındaki diğer doğal ya da yapay malzemelerin kullanılması yaygınlaşsa da halen ahşap malzeme bu konuda popülaritesini sürdürmektedir. Kolay işlenmesi, birbirine kolay birleştirilebilmesi, direncinin yüksek olması, eskidiğinde değiştirilebilmesi, boyanabilmesi gibi özellikleriyle ahşap malzemeler mobilya üretiminde daha fazla tercih edilmektedir.

Bireylerin bir mobilyadan beklentisi, fonksiyonellik, kullanım rahatlığı, dayanım, estetik ve sağlık gibi temel etmenlerin birleşimidir. İdeal bir mobilyada aranan bu unsurları sağlamak için, üretilmesi düşünülen mobilyanın son ürüne dönüştürme öncesinde, kullanım gereksinimlerine yeterli ölçüde karşılık verebilecek ve beklenen bütün işlevleri eksiksiz yerine getirebilecek nitelikte çok iyi bir şekilde tasarlanmış olması gerekmektedir.

Ticarete konu olan tüm ürünler için iki temel sınıflandırma sistemi kullanılmaktadır. Detaylı veriler için Armonize Mal Tanımı ve Kodlama Sistemi (The Harmonized Commodity Description and Coding Systems) kısaca Armonize Sistem kullanılırken, toplulaştırılmış veriler için ise Standart Uluslararası Ticari Sınıflandırma (SITC Rev.3, Standart International Trade Classification) kullanılmaktadır.

Mobilya, Standart Uluslararası Ticari Sınıflandırmaya (SITC) göre 821. ve 872.4. bölümlerde sınıflandırılmıştır. Mobilyanın SITC-Standart Uluslararası Ticari Sınıflandırılması aşağıda verilmektedir.

- 821.1 Oturmaya mahsus mobilyalar (yatak haline getirilebilen türden olsun olmasın), bunların aksam ve parçaları
- 821.2 Yatak takımı eşyası ve benzeri eşya
- 821.3 Metalden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan)
- 821.5 Ahşap mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan)

821.7 Diğer maddelerden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan) 821.8 – 821.3, 821.5 ve 821.7 grubundaki mobilyaların aksam ve parçaları

872.4 Tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, bunların aksam ve parçaları

Kısa anlamda Armonize Sistem, geniş anlamda ise Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon Kodları (GTİP) esas alınarak oluşturulan mobilya ürün tanımları aşağıda verilmektedir.

9401 Oturmaya mahsus mobilyalar (94.02 pozisyonundakiler hariç)(yatak haline getirilebilir türden olsun olmasın) ve bunların aksam ve parçaları

9402 Tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar(ameliyat masaları, muayene masaları, kliniklerde kullanılmaya mahsus mekanik tertibatlı karyolalar,dişçi koltukları), döndürme, yükseltme ve yatırma tertibatlı berber koltukları ve benzeri koltuklar; bu eşyaların aksam ve parçaları

9403 Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları

9404 Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan aydınlatma cihazları (projektörler ve sahne projektörleri dahil) ve bunların aksam ve parçaları; tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan sabit bir ışık kaynağına sahip ışıklı panolar, ışıklı isim tabelaları ve benzer eşya ve bu eşyanın aksam ve parçaları

Mobilya ürünlerinin imalatı (Mobilya Sektörü), NACE Revize2 sınıflama sistemine göre üçlü düzeyde 1 alt faaliyet, dördü düzeyde ise 4 alt faaliyetten oluşmakta olup aşağıdaki gibi sınıflandırılmaktadır.

31 Mobilya ürünlerinin imalatı

31.0 Mobilya imalatı

31.01 Büro ve mağaza mobilyaları imalatı

31.02 Mutfak mobilyalarının imalatı

31.03 Yatak imalatı

31.09 Diğer mobilyaların imalatı

2. DÜNYA TİCARETİ VE TÜRKİYE’NİN DÜNYA TİCARETİNDEKİ YERİ

2.1. Sektörün Dünyadaki Genel Durumu

2022 yılında ana mobilya üreticisi, dünya mobilya üretiminin %37’sini oluşturan Çin olmuştur. ABD, İtalya, Almanya, Hindistan, Vietnam ve Polonya, Çin’den sonraki en büyük mobilya üreticisi ülkeler arasında yer almıştır. Çin ve ABD’nin 2022 yılındaki toplam mobilya üretimi yaklaşık 252 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Çin 2022 yılında dünyadaki toplam ofis mobilyalarının %37’sinin, koltuk, kanepeler, sandalyelerin %45’inin, mutfak mobilyalarının ise %14’ünün üretimini gerçekleştirmiştir. Amerika ise ofis mobilyalarının %21’ini, koltuk, kanepeler, sandalyelerin %15’ini, mutfak mobilyalarının ise %25’ini üretmiştir. İki ülkenin, bu üç mobilya grubundaki toplam üretimleri göz önüne alındığında Çin ve Amerika’nın mobilya sektörünün en büyük gücü olmayı 2022 yılında da sürdürdüğü görülmüştür.

2022 yılı mobilya ihracatına yönelik veriler incelendiğinde (Tablo 1) Çin %35,9’luk pay ile birinci sırada yer alırken Türkiye 2022 yılı dünya mobilya ürünleri ihracatında %2’lik bir pay ile dokuzuncu sırada yer almıştır. Çin’i; Almanya, İtalya, Vietnam, Polonya ve Meksika takip etmiştir.

Tablo 1. Başlıca Mobilya Ürünleri İhracatçıları (Bin Dolar)

İhracatçılar	2018	2019	2020	2021	2022	2022
Dünya	193.333.008	195.021.319	195.811.973	238.876.258	228.271.531	100,0%
1 Çin	64.286.687	64.480.045	70.068.358	88.046.447	81.930.860	35,9%
2 Almanya	14.080.209	13.769.747	12.904.955	15.301.392	14.695.040	6,4%
3 İtalya	12.202.904	11.681.261	10.679.762	13.439.107	13.458.273	5,9%
4 Vietnam	6.997.682	8.984.681	11.364.266	13.038.969	12.973.480	5,7%
5 Polonya	13.386.689	13.399.545	13.112.859	16.038.358	11.539.476	5,1%
6 Meksika	8.193.411	8.110.513	7.058.284	8.800.451	10.431.366	4,6%
7 ABD	8.352.182	7.886.154	6.608.609	7.161.592	7.883.128	3,5%
8 Kanada	4.685.553	4.698.112	3.964.145	4.513.821	5.248.547	2,3%
9 Türkiye	2.686.740	3.415.824	3.426.583	4.226.510	4.632.217	2,0%
10 Çekya	4.791.775	4.516.535	4.274.634	4.737.467	4.599.605	2,0%

Kaynak: Trademap

2022 yılında önde gelen mobilya ithalatçıları (Tablo 2) Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Birleşik Krallık, Fransa, Kanada ve Japonya olmuştur. 2019 yılında ABD mobilya ithalatında ticari kısıtlamalardan dolayı düşüş yaşanmaya başlamış, 2020 yılında da tüm dünyayı etkisi altına alan

pandemi nedeniyle ABD'deki ithalat durma noktasına gelmiştir. Pandeminin etkilerinin azalmasıyla beraber 2021 yılında ABD'ye yapılan ithalatta artış yaşanmış ve söz konusu yıl içindeki ABD ithalatının yüzde 75'i Asya'dan yapılmıştır. ABD ile Çin arasındaki ticari gerilimler nedeniyle ABD'nin Asya'dan yaptığı toplam mobilya ithalatı içindeki Çin'in payı düşerken Vietnam'ın payı artmıştır.

İthalatta %32,6'lık pay ile ilk sırayı ABD almıştır. ABD'yi sırasıyla; Almanya, Birleşik Krallık, Fransa ve Kanada takip etmiştir. 651 milyon dolar ithalat hacmi ile Türkiye, dünya mobilya ürünleri ithalatında kırk beşinci sırada yer almıştır.

Tablo 2. Başlıca Mobilya Ürünleri İthalatçıları (Bin Dolar)

İthalatçılar	2018	2019	2020	2021	2022	2022
Dünya	192.169.862	189.239.822	181.669.391	225.924.779	227.462.522	100,0%
1 ABD	59.003.625	55.802.785	55.089.640	68.864.458	74.243.024	32,6%
2 Almanya	16.195.405	15.753.792	16.117.050	19.307.904	18.645.584	8,2%
3 Birleşik Krallık	9.529.886	9.652.369	8.392.925	10.884.680	11.760.314	5,2%
4 Fransa	9.681.122	9.451.574	8.684.430	11.396.045	11.090.259	4,9%
5 Kanada	7.335.526	7.302.753	6.553.231	7.736.720	8.439.900	3,7%
6 Japonya	7.053.902	7.229.224	7.007.409	7.747.151	7.642.849	3,4%
7 Hollanda	5.528.915	5.718.721	6.188.689	7.927.537	7.321.615	3,2%
8 Avustralya	3.754.557	3.575.225	3.722.172	4.370.909	4.491.736	2,0%
9 İspanya	3.732.214	3.629.815	3.324.497	4.319.895	4.356.102	1,9%
10 İsviçre	3.547.120	3.415.012	3.502.250	4.099.296	3.980.198	1,7%
45 Türkiye	592.840	553.966	498.720	562.594	651.031	0,3%

Kaynak: Trademap

2.2. Sektörün AB Ülkelerindeki Genel Durumu

Dünya mobilya ürünleri ihracatında Avrupa Birliği ülkeleri 77,9 milyar dolar hacim ile %34,1'lik bir pay almıştır (Tablo 3). İhracatta ilk sırada yer alan Almanya'yı, İtalya, Polonya, Çekya ve Hollanda takip etmiştir.

Tablo 3. Dünya Mobilya Ürünleri İhracatında AB Ülkelerinin Payı (Bin Dolar)

İhracatçılar	2018	2019	2020	2021	2022	2022
Dünya	193.333.008	195.021.319	195.811.973	238.876.258	228.271.531	100,0%

Avrupa Birliği (AB- 27)	74.676.768	72.812.103	69.532.757	83.986.034	77.880.811	34,1%
1 Almanya	14.080.209	13.769.747	12.904.955	15.301.392	14.695.040	6,4%
2 İtalya	12.202.904	11.681.261	10.679.762	13.439.107	13.458.273	5,9%
3 Polonya	13.386.689	13.399.545	13.112.859	16.038.358	11.539.476	5,1%
4 Çekya	4.791.775	4.516.535	4.274.634	4.737.467	4.599.605	2,0%
5 Hollanda	3.082.819	3.022.412	3.406.345	4.347.515	3.776.326	1,7%
6 İspanya	2.680.338	2.656.295	2.447.031	3.172.654	3.207.438	1,4%
7 Fransa	3.029.462	2.945.607	2.748.349	3.130.418	3.203.212	1,4%
8 Danimarka	2.575.577	2.617.064	2.702.921	3.305.351	3.138.552	1,4%
9 Litvanya	2.115.066	2.203.277	2.267.984	2.855.866	2.986.232	1,3%
10 Romanya	2.749.590	2.714.082	2.325.752	2.650.328	2.759.831	1,2%
11 İsveç	2.143.117	2.163.782	2.152.132	2.461.242	2.319.710	1,0%
12 Belçika	1.860.684	1.883.747	1.879.983	2.349.177	2.191.630	1,0%
13 Portekiz	2.281.126	2.051.792	1.821.762	2.108.280	2.094.981	0,9%
14 Macaristan	1.326.548	1.265.453	1.230.430	1.588.461	1.521.271	0,7%
15 Avusturya	1.557.726	1.403.044	1.341.663	1.472.766	1.480.860	0,6%
16 Slovakya	1.648.935	1.449.351	1.274.736	1.477.300	1.440.405	0,6%
17 Bulgaristan	642.518	588.362	621.433	839.712	781.489	0,3%
18 Estonya	613.666	575.469	552.105	666.309	600.167	0,3%
19 Slovenya	710.293	673.875	598.168	662.627	567.866	0,2%
20 Finlandiya	219.290	254.933	234.700	307.420	367.443	0,2%
21 Hırvatistan	341.055	313.456	303.133	360.103	366.482	0,2%
22 Letonya	267.861	266.500	291.020	348.438	341.695	0,1%
23 İrlanda	233.073	260.377	234.895	197.163	234.368	0,1%
24 Yunanistan	109.750	109.133	104.727	145.473	187.134	0,1%
25 Lüksemburg	17.269	19.696	14.839	17.079	17.416	0,0%
26 Kıbrıs	6.302	3.492	2.280	2.816	2.564	0,0%
27 Malta	3.126	3.816	4.159	3.212	1.345	0,0%

Kaynak: Trademap

AB ülkeleri dünya mobilya ürünleri ithalatında 75 milyar dolarlık hacimle %32,9'luk pay almıştır (Tablo 4). İthalatta Almanya, Fransa, Hollanda, İspanya ve Belçika ilk sıraları paylaşmıştır.

AB mobilya sektörü, düşük üretim maliyetlerine sahip ülkelere kaynaklanan rekabetle karşı karşıyadır. Çin'in AB pazarına girişi hızla artmaktadır. Çin, AB'nin yaptığı toplam mobilya ithalatının yaklaşık %22'sini karşılamakta ve AB'nin en büyük mobilya tedarikçisi konumundadır. AB ülkelerinin toplam mobilya ürünleri ithalatının %2,6'sı Türkiye'den yapılmıştır.

Tablo 4. Dünya Mobilya Ürünleri İthalatında AB Ülkelerinin Payı (Bin Dolar)

İthalatçılar	2018	2019	2020	2021	2022	2022
Dünya	192.169.862	189.239.822	181.669.391	225.924.779	227.462.522	100,0%
Avrupa Birliği (AB - 27)	63.886.771	63.646.757	62.663.306	78.824.199	74.900.899	32,9%
1 Almanya	16.195.405	15.753.792	16.117.050	19.307.904	18.645.584	8,2%
2 Fransa	9.681.122	9.451.574	8.684.430	11.396.045	11.090.259	4,9%
3 Hollanda	5.528.915	5.718.721	6.188.689	7.927.537	7.321.615	3,2%
4 İspanya	3.732.214	3.629.815	3.324.497	4.319.895	4.356.102	1,9%
5 Belçika	3.040.044	3.088.588	3.058.192	4.050.101	3.758.132	1,7%
6 Çekya	3.224.851	3.159.969	2.944.952	3.551.689	3.558.214	1,6%
7 İtalya	2.948.735	2.740.580	2.663.502	3.479.603	3.550.087	1,6%
8 Avusturya	2.789.292	2.743.652	2.709.632	3.196.228	2.994.569	1,3%
9 İsveç	2.567.312	2.477.304	2.495.611	3.097.420	2.934.551	1,3%
10 Danimarka	1.919.241	1.923.712	2.063.647	2.764.813	2.581.468	1,1%
11 Polonya	2.855.622	3.036.667	3.087.133	4.295.450	2.283.420	1,0%
12 Slovakya	2.027.178	2.174.228	1.755.939	1.929.144	1.881.588	0,8%
13 Macaristan	996.332	1.142.096	1.172.494	1.353.790	1.492.567	0,7%
14 Romanya	941.857	1.068.033	1.037.076	1.295.386	1.398.058	0,6%
15 Portekiz	1.187.091	1.112.224	1.021.737	1.219.032	1.284.175	0,6%
16 İrlanda	655.993	686.757	667.897	965.876	1.084.376	0,5%
17 Finlandiya	907.808	908.541	887.784	1.049.084	1.046.571	0,5%
18 Yunanistan	413.907	440.922	398.227	567.069	600.731	0,3%
19 Hırvatistan	447.536	457.473	422.268	517.531	562.054	0,2%
20 Bulgaristan	243.796	290.925	316.643	494.484	520.339	0,2%

21 Litvanya	353.341	367.413	381.448	503.891	498.922	0,2%
22 Slovenya	431.803	441.199	435.627	508.884	467.938	0,2%
23 Lüksemburg	279.852	282.390	270.501	330.659	285.378	0,1%
24 Letonya	175.012	189.918	205.983	239.701	225.193	0,1%
25 Estonya	156.094	167.855	167.946	223.408	213.218	0,1%
26 Kıbrıs	120.094	124.591	115.877	153.819	167.551	0,1%
27 Malta	66.324	67.818	68.524	85.756	98.239	0,0%

Kaynak: Trademap

2.3. Sektörün Türkiye'deki Genel Durumu

2022 yılı Türkiye mobilya ürünleri ihracat hacmi 4,6 milyar dolardır ve dünya ihracatında %2'lik paya sahiptir. Mobilya Sektörünün toplam ihracat içindeki payı ise %1,82'dir. İhracat yapılan ilk on ülke Tablo 5'te verilmiştir.

Türkiye bir önceki yıla göre dünya ihracatındaki payını %10 artırmıştır. Gelen lüks mobilya talepleri ile mobilya sektörü açısından önemli bir potansiyel oluşturan Orta Doğu ülkelerine Türkiye'nin ihracatı 2022 yılında artış göstermiştir. Suudi Arabistan'a yapılan mobilya ürünleri ihracatı 2021 yılına göre %694 artmış ve yaklaşık 39 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Katar'a yapılan ihracat ise %76 artarak 160 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5. Türkiye'nin Mobilya Ürünleri İhracatında İlk On Ülkenin Payı (Bin Dolar)

İhracatçılar	2018	2019	2020	2021	2022	2022
Dünya	2.686.740	3.415.824	3.426.583	4.226.510	4.632.217	100,0%
1 Irak	448.104	512.573	484.168	523.280	516.746	11,2%
2 Almanya	204.096	345.523	347.653	418.072	465.734	10,1%
3 ABD	118.263	187.515	268.389	311.823	274.595	5,9%
4 İsrail	93.727	118.460	136.871	206.661	216.889	4,7%
5 Fransa	151.397	170.900	163.171	212.258	212.609	4,6%
6 Birleşik Krallık	93.223	132.286	143.356	189.632	196.483	4,2%
7 Libya	117.636	200.817	134.618	188.759	169.877	3,7%
8 Romanya	70.306	85.488	91.095	117.034	161.467	3,5%
9 Hollanda	67.904	86.770	94.505	125.819	145.411	3,1%
10 Suudi Arabistan	169.704	199.628	189.037	4.969	39.430	0,9%

Kaynak: Trademap

2022 yılı Türkiye mobilya ürünleri ithalat hacmi 651 milyon dolardır ve dünya ithalatında %0,3'lük bir paya sahiptir. Mobilya Sektörünün toplam ithalat içindeki payı ise %0,18'dir. İthalat yapılan ilk on ülke Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Türkiye'nin Mobilya Ürünleri İthalatında İlk On Ülkenin Payı (Bin Dolar)

İthalatçılar	2018	2019	2020	2021	2022	2022
Dünya	592.840	553.966	498.720	562.594	651.031	100,0%
1 Çin	78.108	64.819	69.614	83.500	93.413	14,3%
2 İtalya	74.750	65.775	55.211	83.765	80.572	12,4%
3 Almanya	78.462	69.097	52.055	62.415	77.108	11,8%
4 Polonya	49.606	49.957	56.794	53.887	71.344	11,0%
5 ABD	21.764	34.456	17.098	12.872	27.376	4,2%
6 Romanya	24.148	25.362	26.376	26.871	26.271	4,0%
7 Litvanya	10.454	11.295	8.904	10.590	20.858	3,2%
8 Fransa	30.731	23.279	15.360	12.194	20.389	3,1%
9 Birleşik Krallık	10.293	18.730	9.951	6.477	17.203	2,6%
10 Çekya	9.444	8.061	6.814	9.007	16.390	2,5%

Kaynak: Trademap

2.4. Sektörün Alt Faaliyet Kolları

2.4.1. Dünya Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında İhracat

2022 yılı mobilya sektörü ihracatında hem dünyada hem de Türkiye'de ilk sırayı 9403 kodlu "diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları" almıştır (Şekil 1). Küresel ihracatta Çin, Vietnam, Almanya, İtalya ve Polonya ilk beş ülkeyi oluşturmuştur. Bu kodda dünya genelinde 113 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirilmiş olup, Türkiye %2,2'lik pay ile 9. sırada yer almıştır.

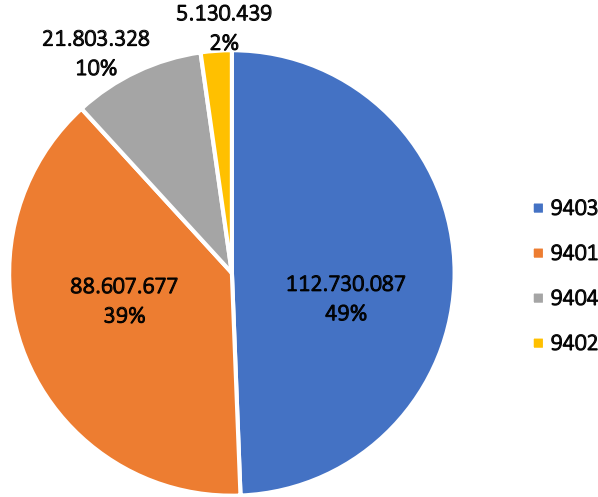
2022 yılında 9401 kodlu "oturmaya mahsus mobilyalarda" dünya genelinde 88,6 milyar dolarlık ihracat gerçekleşmiştir (Şekil 1). İhracattaki ilk beş ülke Çin, Meksika, İtalya, Vietnam ve Almanya'dır. Türkiye %1,8 pay ile 10. sırada yer almıştır.

9404 kodlu "şilte mesnetleri, yaylarla donatılmış veya gözenekli kauçuk ya da plastikten veya herhangi bir malzemedan dahili olarak donatılmış veya doldurulmuş yatak takımı eşyası ve benzeri eşyalarda" dünya genelinde 21,8 milyar dolarlık ihracat gerçekleşmiş olup, küresel ihracatta Çin %47,8'lik pay ile ilk sırada yer almıştır (Şekil 1).

9402 kodlu "tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar (ameliyat masaları, muayene masaları, kliniklerde kullanılmaya mahsus mekanik tertibatlı karyolalar, dişçi

koltukları), döndürme, yükseltme ve yatırma tertibatlı berber koltukları ve benzeri koltuklar; bu eşyaların aksam ve parçalarında” 5 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir (Şekil 1) ve dünya ihracatında Çin, ABD ve Almanya ilk sıralarda yer almıştır.

Şekil 1. Dünya Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında İhracat (Bin Dolar)

Kaynak: Trademap

2.4.2. Türkiye Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında İhracat

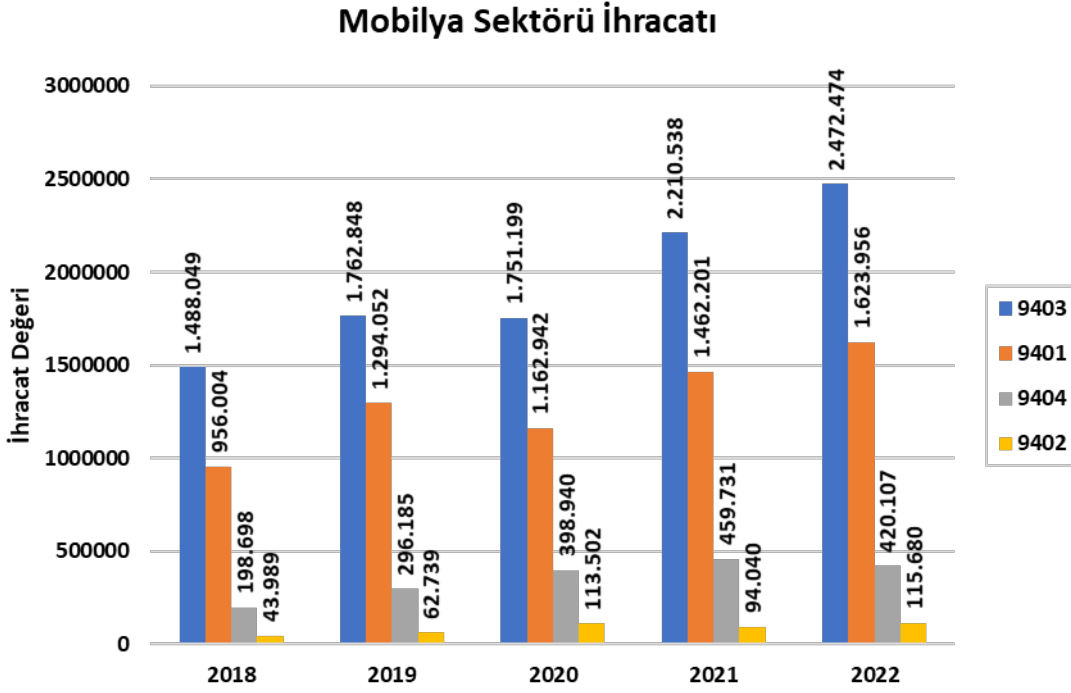
“Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçalarında” Türkiye’nin 2022 yılında yapmış olduğu 2,5 milyar dolarlık ihracatın %13,5’lik kısmı Irak’a gerçekleştirilmiştir (Şekil 2). Irak’ı, Almanya (%9,3), BD (%5,5), İsrail (%5,5) ve Libya (%5,2) takip etmiştir. 2022 yılında bir önceki yıla göre Irak’a yapılan ihracat değeri %3 ve Libya’ya yapılan ihracat değeri %11 azalırken; Almanya ve ABD’ye yapılan ihracat değerinde %18’lik bir artış olmuştur.

9401 kodlu “oturmaya mahsus mobilyalarda” Türkiye 2022 yılında 1,6 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir (Şekil 2). Türkiye’nin ihracatında en büyük pay Almanya’ya aittir. Almanya’yı, Irak ve ABD takip etmiştir.

9404 kodlu “şilte mesnetleri, yaylarla donatılmış veya gözenekli kauçuk ya da plastikten veya herhangi bir malzemeden dahili olarak donatılmış veya doldurulmuş yatak takımı eşyası ve benzeri eşyalarda” 420 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir (Şekil 2). Türkiye’nin ihracatında ilk sırayı Birleşik Krallık alırken, Almanya ikinci sırada yer almıştır,

9402 kodlu “tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalarda” 2022 yılında Türkiye 115,6 milyon dolar değerinde ihracat gerçekleştirmiş olup (Şekil 2), Türkiye’nin 2021-2022 yılları arasındaki ihracat değer artışı %23’dür. Türkiye’den en fazla ihracat Hollanda ve Almanya’ya yapılmıştır.

Şekil 2. Türkiye Mobilya Ürünleri Alt Faaliyet Kollarında İhracat (Bin Dolar)

Kaynak: Trademap

2.4.3. Dünya Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında İthalat

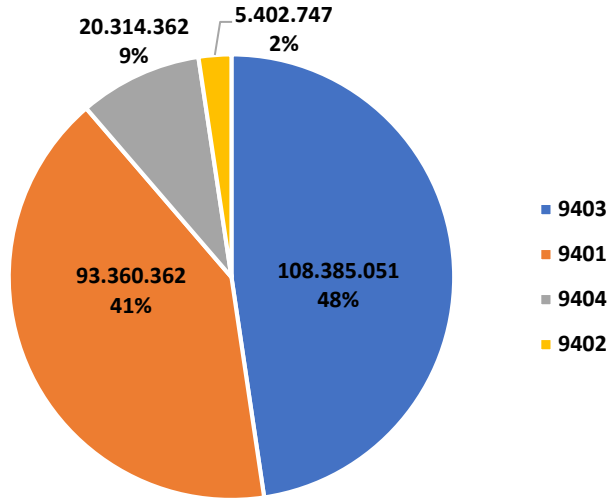
2022 yılı dünya mobilya sektörü ithalatında en büyük pay 9403 kodlu “diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçalarına” aittir (Şekil 3). 108,3 milyar dolarlık ithalat gerçekleşmiş olup, ithalatta ABD, Almanya ve Birleşik Krallık ilk sıralarda yer almıştır.

Dünya mobilya sektörü ithalatında ikinci sırayı 2022 yılında 9401 kodlu “oturmaya mahsus mobilyalar almıştır. 93,4 milyar dolarlık ithalat gerçekleşmiştir (Şekil 3). İthalatta en fazla pay %32,9 ile ABD’ye aittir. ABD’yi, Almanya (%9,3), Birleşik Krallık (%4,6), Fransa (%4,5) ve Kanada (%3,9) takip etmiştir. Türkiye %0,4 pay ile 36. sırada yer almıştır. 2021-2022 yılları arasında Türkiye ithalatında ise %11’lik bir artış olmuştur.

9404 kodlu “şilte mesnetleri, yaylarla donatılmış veya gözenekli kauçuk ya da plastikten veya herhangi bir malzemeden dahili olarak donatılmış veya doldurulmuş yatak takımı eşyası ve benzeri eşyalarda” dünya genelinde 20 milyar dolar değerinde ithalat gerçekleşmiştir. İthalatta ilk sıra ABD’nindir.

9402 kodlu “Tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar (ameliyat masaları, muayene masaları, kliniklerde kullanılmaya mahsus mekanik tertibatlı karyolalar, dişçi koltukları), döndürme, yükseltme ve yatırma tertibatlı berber koltukları ve benzeri koltuklar; bu eşyaların aksam ve parçalarında” dünya genelinde 5,4 milyar dolar değerinde ithalat gerçekleşmiştir (Şekil 3). Dünya ithalatında ilk sıra %26,4 ile ABD’ye aittir.

Şekil 3. Dünya Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında İthalat (Bin Dolar)

Kaynak: Trademap

2.4.4. Türkiye Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında İthalat

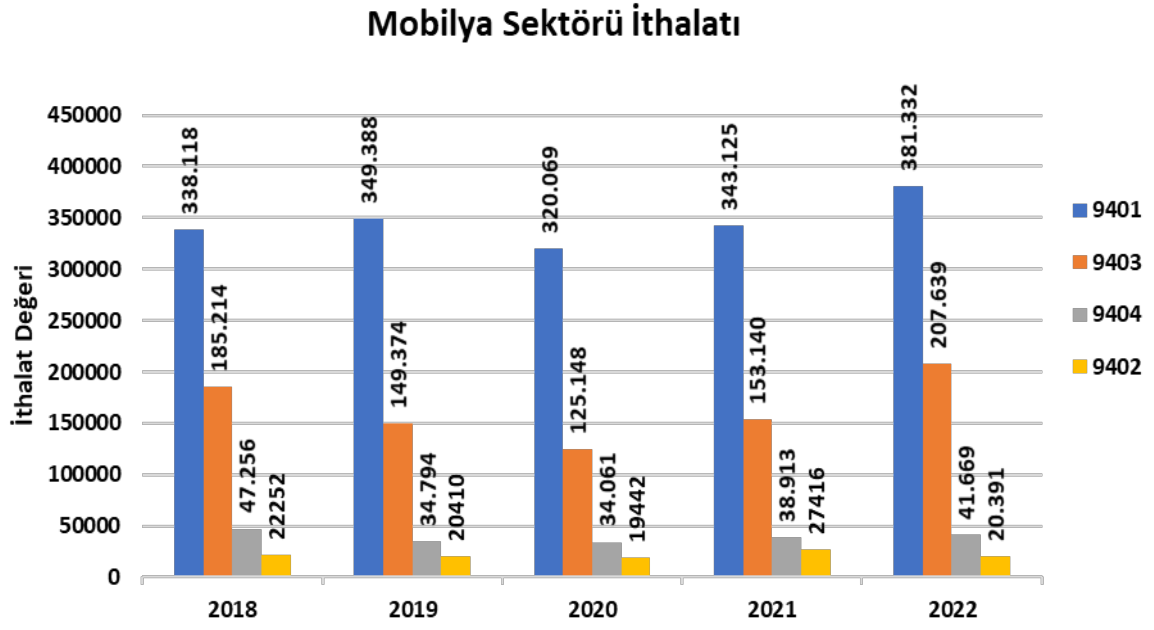
Türkiye’de ise mobilya ürünleri ithalatında en büyük pay 9401 kodlu “oturmaya mahsus mobilyalar”dadır. Türkiye’nin 381 milyon dolarlık ithalatında %14,6’lık pay ile Çin ilk sıradadır (Şekil 4). Çin’i, Almanya (%11,9), Polonya (%10,2), İtalya (%9,3) ve ABD (%5,8) takip etmiştir. 2021-2022 yılları arasında ithalatta %11’lik bir değer artışı kaydedilmiştir.

2022 yılında “diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçalarında” Türkiye’nin ithalat değeri 208 milyon dolardır (Şekil 4) ve ithalatın %67,8’i ilk beş ülkeden gerçekleştirilmiştir. Türkiye ithalatında ilk sıraları İtalya (%20,3), Çin (%13,6), Polonya (%12,8), Almanya (%12,3) ve Litvanya (%8,8) almıştır. 2021-2022 yılları arasında ithalatta %36’lık bir değer artışı kaydedilmiştir.

9404 kodlu “Şilte mesnetleri, yaylarla donatılmış veya gözenekli kauçuk ya da plastikten veya herhangi bir malzemeden dahili olarak donatılmış veya doldurulmuş yatak takımı eşyası ve benzeri eşyalarda” Türkiye’nin 2022’deki ithalatı 42 milyon dolardır (Şekil 4). Bulgaristan (%22,3), Çin (%15,5) ve Polonya (%13,9) 2022 yılında yapılan ithalatın %51,7’sini karşılamıştır. 2021-2022 yılları arasında %7’lik ithalat değeri artışı gerçekleşmiştir. Moldova’dan yapılan ithalatta (ithalatta on ikinci sırada) bir önceki yıla göre %3782 artış gerçekleşmiştir.

Türkiye 2022 yılında “tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalarda” 20,4 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir (Şekil 4). 2022 yılda gerçekleştirilen ithalatta Almanya, Çin ve Çekya ilk sıralarda yer almıştır. 2021-2022 yılları arasında ithalat değerinde %23’lük düşüş kaydedilmiştir.

Şekil 4. Türkiye Mobilya Ürünleri Alt Faaliyet Kollarında İhracat (Bin Dolar)

Kaynak: Trademap

3. GİRİŞİM SAYISI VE İSTİHDAM

2022 yılı TÜİK verilerine göre mobilya sektöründe toplam 45.277 girişim ve 242.342 çalışan bulunmaktadır (Tablo 7).

Tablo 7. Mobilya Sektörü Girişim ve Çalışan Sayısı

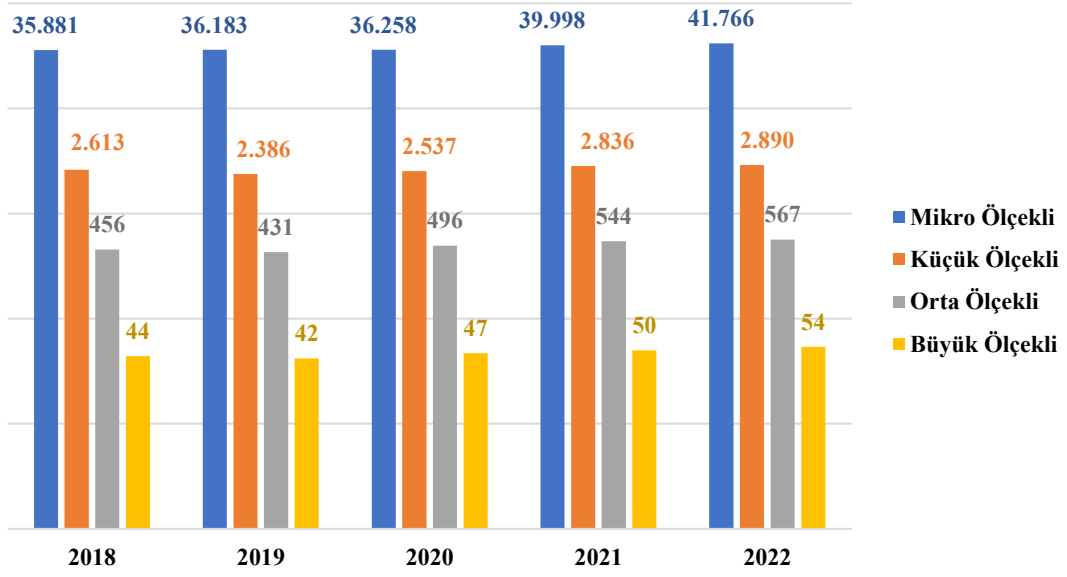
	2018		2019		2020		2021		2022	
	Girişim	Çalışan	Girişim	Çalışan	Girişim	Çalışan	Girişim	Çalışan	Girişim	Çalışan
Türkiye Geneli	3.160.371	16.156.378	3.228.421	15.656.571	3.304.088	15.952.817	3.578.931	17.493.674	3.784.464	18.646.162
İmalat Sanayi	396.118	4.133.611	403.018	4.084.281	409.482	4.308.474	444.030	4.711.078	464.797	5.000.191
Mobilya Sektörü	38.994	208.301	39.042	197.733	39.338	209.190	43.428	234.222	45.277	242.342
Mobilya Sektörünün İmalat Sanayi İçindeki Payı, %	9,84	5,04	9,69	4,84	9,61	4,86	9,78	4,97	9,74	4,85

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (Nace 31 Rev2)

2022 yılında imalat sanayi girişim sayısının %9,74'ünü, istihdamın ise %4,85'ini mobilya sektörü oluşturmuştur.

Mobilya işletmeleri genelde KOBİ'lerden oluşmaktadır. Son yıllarda küçük ölçekli işletmelerin yanı sıra orta ve büyük ölçekli işletmelerin sayısı artmıştır. Sektörde faaaliyet gösteren girişimlerin önemli bir kısmını 1-9 arasında istihdama sahip mikro ölçekli işletmeler oluşturmuştur. 2022 yılı itibari ile girişim sayısının %92,3'ü mikro ölçekli işletmelerden, %6,4'ü küçük ölçekli işletmelerden oluşurken, orta ve büyük ölçekli girişimlerin oranı %1,3'tür (Şekil 5).

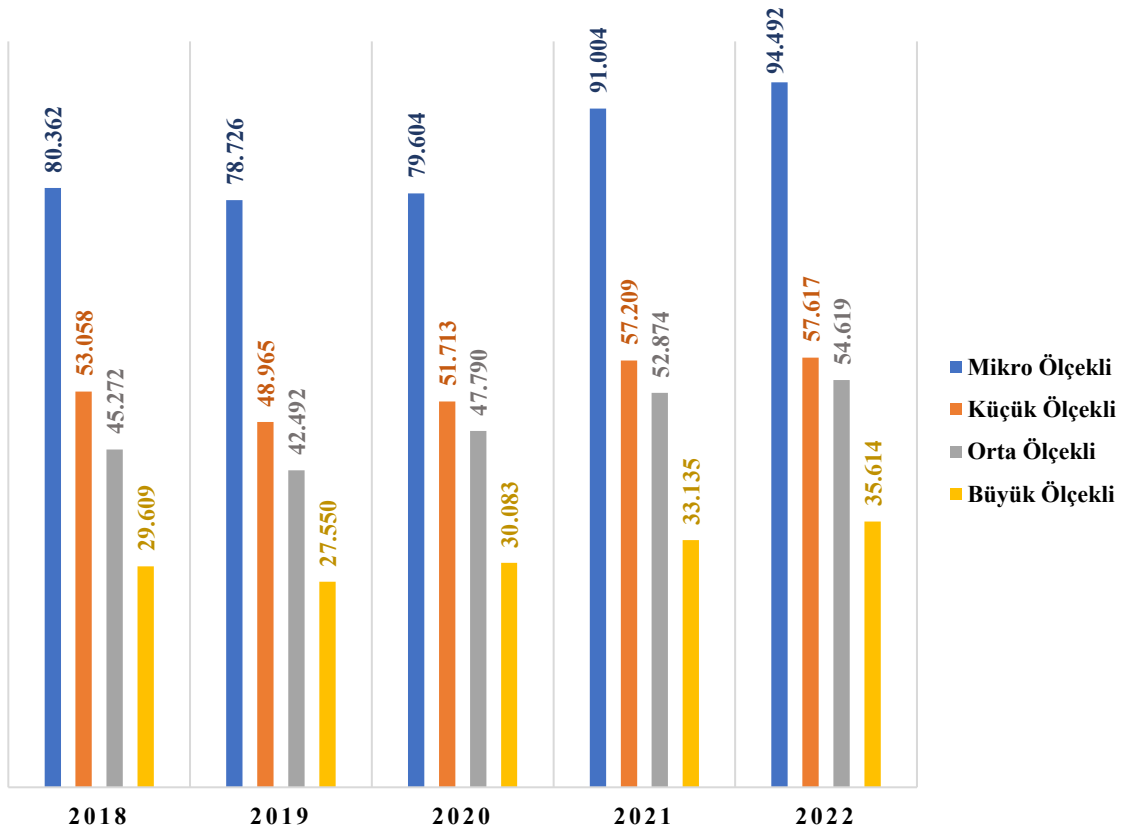
Şekil 5. Büyüklük Grubuna Göre Girişim Sayısı

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (Nace 31 Rev2)

2022 yılı verilerine göre mobilya sektöründe çalışan 242.342 kişinin; %39'u mikro ölçekli, %23,8'i küçük ölçekli, %22,5'i orta ölçekli işletmelerde istihdam edilmektedir. Büyük ölçekli işletmelerde çalışan sayısı ise toplam sektör çalışanınin %14,7'sini oluşturmuştur (Şekil 6).

Şekil 6. Büyüklük Grubuna Göre Çalışan Sayısı

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (Nace 31 Rev2)

4. ÜRETİM ANALİZİ

4.1. Üretim Değeri

Mobilya ürünleri imalatının 2022 yılı itibariyle üretim değeri 168,5 milyar TL olup imalat sanayi toplam üretim değerinin %1,64'ünü oluşturmaktadır (Tablo 8). 2022 yılında mobilya sektörü üretim değeri bir önceki yıla göre TL bazında %97,3 artış gösterirken, imalat sanayi genelindeki artışın (%110,32) altında bir gelişim göstermiştir.

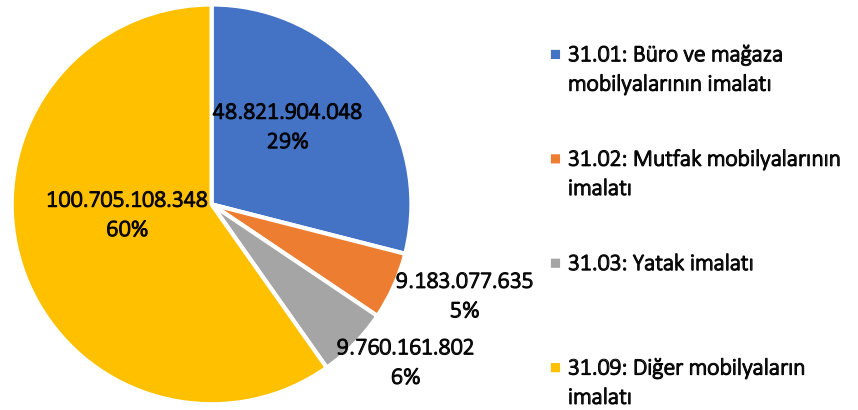
Tablo 8. Mobilya Sektörü Üretim Değeri

	2018	2019	2020	2021	2022
Türkiye Geneli (Milyar TL)	4727,81	5305,54	6030,50	9845,02	21982,06
İmalat Sanayi (Milyar TL)	2103,81	2365,54	2837,87	4886,49	10277,52
Mobilya Sektörü (Milyar TL)	39,10	44,65	53,34	85,40	168,47
Mobilya Sektörünün İmalat Sanayi İçindeki Payı, %	1,86	1,89	1,88	1,75	1,64

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (Nace 31 Rev2)

Sektörde üretim değerinin %60'ı diğer mobilyaların imalatı, %29'u büro ve mağaza mobilyalarının imalatından kaynaklanmıştır (Şekil 7).

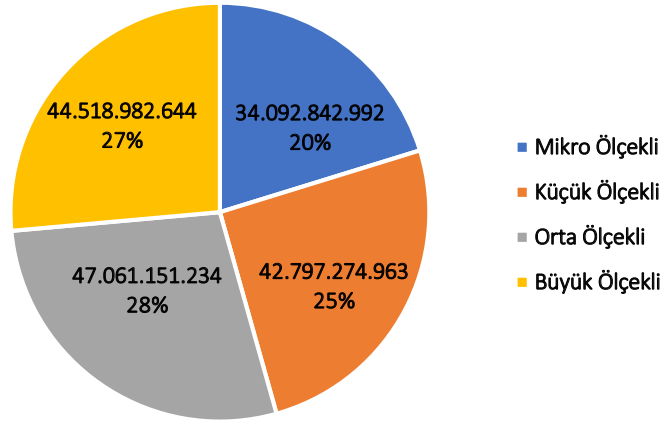
Şekil 7. Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında Üretim Değeri (TL, 2022)

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (Nace 31 Rev2)

İşletmelerin büyüklük grubuna göre üretim değeri hemen hemen aynı oranda kaynaklanmıştır (Şekil 8).

Şekil 8. Mobilya Sektörü Büyüklük Grubuna Göre Üretim Değeri (TL, 2022)

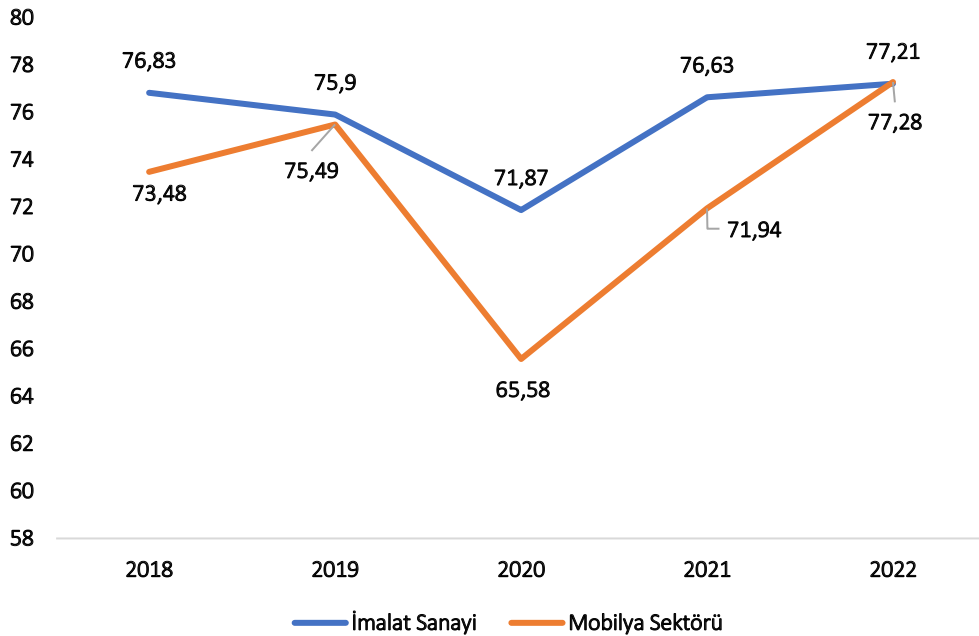

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (Nace 31 Rev2)

4.2. Kapasite Kullanım Oranı (KKO)

Mobilya sektöründe kapasite kullanım oranı (KKO) ortalama %73 seviyelerinde seyretmektedir. 2022 yılında mobilya sektöründe KKO, imalat sanayinin 0,07 puan üstünde gerçekleşerek %77,28 olmuştur.

Şekil 9. Kapasite Kullanım Oranı (Ağırlıklı Ortalama, %)

Kaynak: Merkez Bankası, EVDS

4.3. Faktör Maliyetiyle Katma Değer

2022 yılı itibari ile mobilya sektörü katma değeri 40,71 milyar TL olup, imalat sanayi toplam katma değerinin %1,79'unu oluşturmaktadır (Tablo 9).

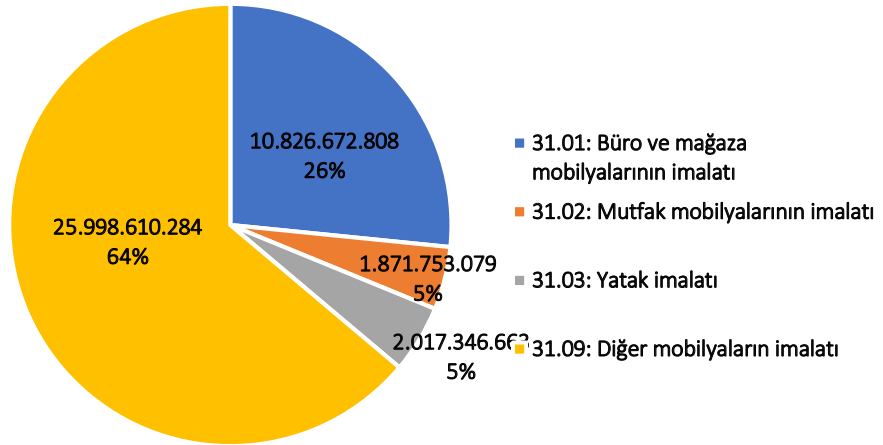
Tablo 9. Mobilya Sektörü Katma Değerinin Gelişimi

	2018	2019	2020	2021	2022
Türkiye Geneli (Milyar TL)	1219,68	1385,90	1651,75	2711,32	5610,42
İmalat Sanayi (Milyar TL)	463,19	488,80	644,14	1119,98	2269,09
Mobilya Sektörü (Milyar TL)	8,75	10,47	12,85	18,47	40,71
Mobilya Sektörünün İmalat Sanayi İçindeki Payı, %	1,89	2,14	1,99	1,65	1,79

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (Nace 31 Rev2)

Mobilya sektöründe yaratılan katma değer önemli bir kısmı diğer mobilyaların imalatından kaynaklanmıştır (Şekil 10).

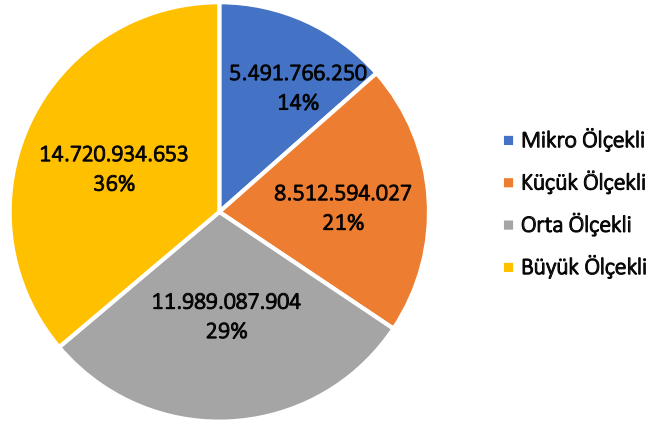
Şekil 10. Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında Faktör Maliyeti İle Katma Değer (TL, 2022)

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (Nace 31 Rev2)

Mobilya Sektöründe yaratılan katma değer %36'sı 250 ve üzerinde istihdama sahip büyük ölçekli işletmelerden, %29'u orta ölçekli ve %21'i de küçük ölçekli işletmelerden kaynaklanmıştır (Şekil 11).

Şekil 11. Mobilya Sektörü Büyüklük Grubuna Göre Faktör Maliyeti İle Katma Değer (TL, 2022)

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (Nace 31 Rev2)

4.4. Mobilya Sektörü Cirosu

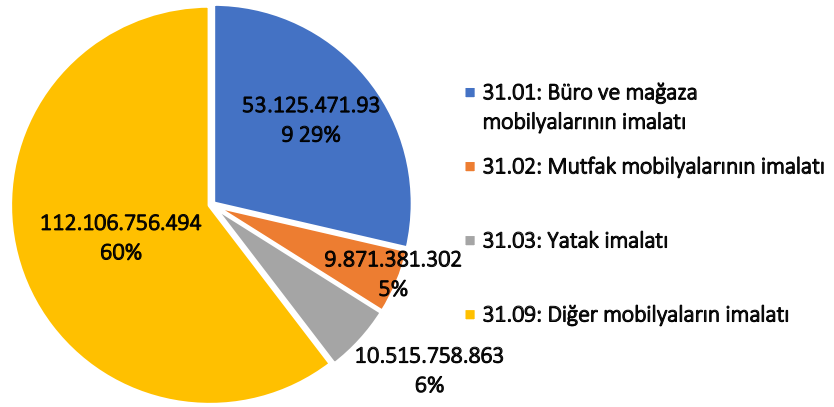
Satış rakamlarını gösteren ciro değerlerinin dönemsel gelişimi mobilya ürünleri imalatı açısından değerlendirildiğinde; 2022 yılı itibarıyla sektör ciro değerinin 185,62 milyar TL olduğu ve imalat sanayi toplam ciro değerinin %1,72'sini oluşturduğu görülmektedir (Tablo 10).

Tablo 10. Mobilya Sektörü Ciro Değerinin Gelişimi

	2018	2019	2020	2021	2022
Türkiye Geneli (Milyar TL)	7824,11	8940,59	10576,32	16677,42	36903,16
İmalat Sanayi (Milyar TL)	2223,27	2523,56	3051,89	5115,57	10822,75
Mobilya Sektörü (Milyar TL)	42,29	48,70	58,79	92,65	185,62
Mobilya Sektörünün İmalat Sanayi İçindeki Payı, %	1,90	1,93	1,93	1,81	1,72

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (Nace 31 Rev2)

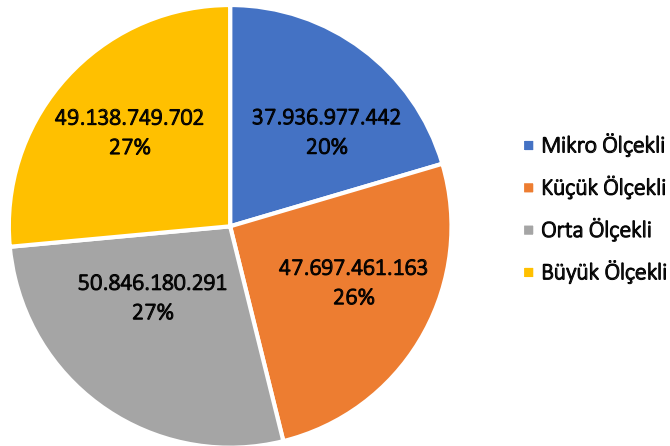
Şekil 12. Mobilya Sektörü Alt Faaliyet Kollarında Ciro Değeri (TL, 2022)

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (Nace 31 Rev2)

Mobilya sektöründe ciro değerinin önemli bir kısmı 250 ve üzerinde istihdama sahip büyük işletmelerden kaynaklanmıştır. 2022 yılı itibarıyla sağlanan cironun %27'si büyük ölçekli, %27'si orta ölçekli, %26'sı ise küçük ölçekli işletmelerden oluşmaktadır (Şekil 13).

Şekil 13. Mobilya Sektörü Büyüklük Grubuna Göre Ciro Değeri (TL, 2022)

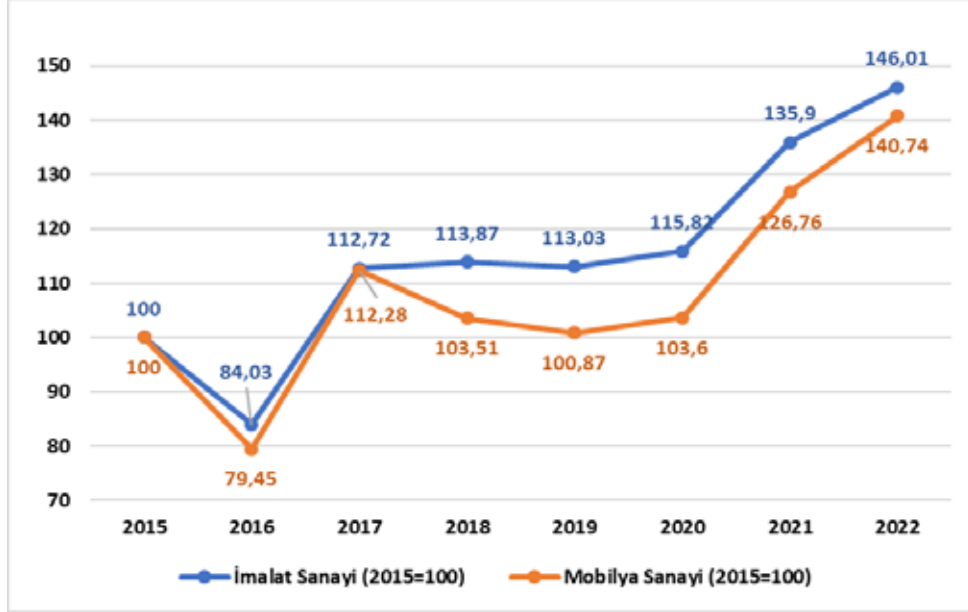

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (Nace 31 Rev2)

4.5. Sektörün Üretim Endeksi

Mobilya sektöründe 2015'te 100 olan üretim endeksi 2022'de 140,74'e yükselmiştir. Aynı dönemde imalat sanayi üretim endeksi ise 2022'de 146,01 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şekil 14. Üretim Endeksindeki Gelişim (%)

Kaynak: TÜİK (2015=100) (C31 Mobilya Ürünleri İmalatı)

4.6. Sektörün Maliyet Bileşenleri

Ürün maliyeti, işletmelerin mevcut rekabet ortamında karlılık hedeflerinin doğru çıkması ve müşteri taleplerinin doğru rakamlar ile karşılanabilir olmasında en önemli bir etkidir. Üretilen ürünün içeriği her ne olursa olsun bunun doğru olarak fiyatlandırılıp piyasaya sunulması o ürünün rekabetini ve tüketici tarafından kabul edilmesini sağlayan bir unsurdur.

Ürün maliyetlerinin daha tasarım aşamasındayken doğru olarak belirlenmesi, maliyetlere göre çeşitli ürün/üretim süreci ve organizasyonel alternatiflerin oluşturulması ve bu alternatifler içinden en uygununun seçilmesi işletme başarısında önemli bir role sahiptir.

İmalatta kullanılan yonga levha, MDF, levha yüzeyine kaplanan laminant malzeme vb. direkt/endirekt malzeme girdileri, mobilya yapımında kullanılan yapıştırıcılar, empenye malzemeleri, boya vb. yardımcı malzemeler, üretimin yapılması için gerekli olan ısınma, soğutma, temizlik ve makine periyodik bakım gibi işletme malzemeleri giderleri, ürünün oluşumunda direkt olarak kullanılan ancak tek başına herhangi bir fonksiyonu olmayan yarı mamul malzeme (kapak menteşe, kulp, çekmece rayı, tekerlek, ayak vb.) giderleri, sarf malzeme giderleri, direkt ve endirekt işçilik giderleri, yönetim giderleri, satış ve pazarlama giderleri, lojistik giderleri, enerji giderleri mobilya sektörünün maliyet bileşenlerini oluşturmaktadır.

Mobilya imalatı sanayinde, sektörün toplam girdilerinden %15,2'sini ana metal sanayisinden karşıladığı görülmektedir. Kereste, ağaç ve ağaç ürünleri sektörü ise mobilya imalatı sanayisinin toplam girdileri içinden aldığı %14,1 payla ikinci sıradadır. Bu veriler ana metal ve ahşabın

mobilya imalatının temel iki girdisi olduğunu ortaya koymaktadır. Mobilya imalatı sanayisinin kendi sektöründen sağladığı girdilerin payı ise %11,8 düzeyindedir. Dağıtım kanalında önemli rol oynayan toptan ve perakende ticaretin payı birlikte %12,8 olmaktadır. Mobilya imalatı sanayisinin imalat sanayi sektörleri içinden en çok girdi sağladığı sektörler arasında yer alan tekstil sanayi girdiler içindeki %8,6 pay ile dördüncü sıradadır.

Kimyasallar ve kimyasal ürünler (%6,9) ve kauçuk ve plastik ürünleri (%4,7) mobilya imalatı sanayisine en çok girdi sağlayan diğer sektörler olarak ön plana çıkmaktadır. İlk sekizde yer alan sektörlerin toplam girdiler içindeki payı %70,9 düzeyine erişmektedir. Teknoloji dışında girdilerin çok önemli bir bölümünü karşılayan bu sektörler mobilya imalatı sanayisinin uluslararası pazarda rekabet gücünü belirlemede çok önemli rol oynamaktadır. Sabit sermaye yatırımı olarak üretim teknolojisini sağlayan ve sektörün rekabet gücünü belirleyici özellik taşıyan makine imalatı sanayisinin sektörün ara malı girdileri içindeki payı düşüktür ve %0,6 düzeyindedir.

Mobilya imalatı sanayinin pazarlama ve satış kısmında lojistik altyapısı, taşımacılık maliyetleri, dağıtım ağı ile tanıtım ve fuarlar rekabet gücünde belirleyici olan unsurlardır. Mobilya imalatı sanayinin hammaddesi ve ürünleri ağır ürünler olup geniş yer kapsamaktadır. Bu nedenle diğer sanayilerden farklı olarak lojistik, depolama ve taşımacılık unsurları rekabette belirleyici olmaktadır.

Sanayi üretim tesislerinin hammaddeye ve pazarlara yakın olması, uygun transfer ve depolama alanlarının bulunması ile yeterli ve uygun maliyetler ile taşımacılık olanakları bulunması önem arz etmektedir. Türkiye’de mobilya üretiminin yapıldığı yerler genellikle orman hammaddesine uzak olan bölgelerdedir. Bursa İnegöl ve kısmen Kayseri hariç; İstanbul, Ankara, İzmir orman varlıklarına nispeten uzaktır. Bu nedenle yurtiçinden uzak mesafelerden ve ithal hammadde tedariki, ilave maliyet yaratmaktadır. Büyük şehirlerin trafik yükü içinde hammadde tedariki sıkıntı yaratmaktadır. Depolama olanakları da OSB dışındakiler için yeterli değildir. Mobilya imalatı sanayinin hammaddesi ve nihai ürünleri büyük ölçüde karayolu ile taşınmaktadır. Türkiye’de karayolu taşımacılığı yüksek akaryakıt fiyatları nedeniyle pahalıdır. Bu nedenle taşımacılık maliyetleri sektörün rekabetini olumsuz etkilemektedir.

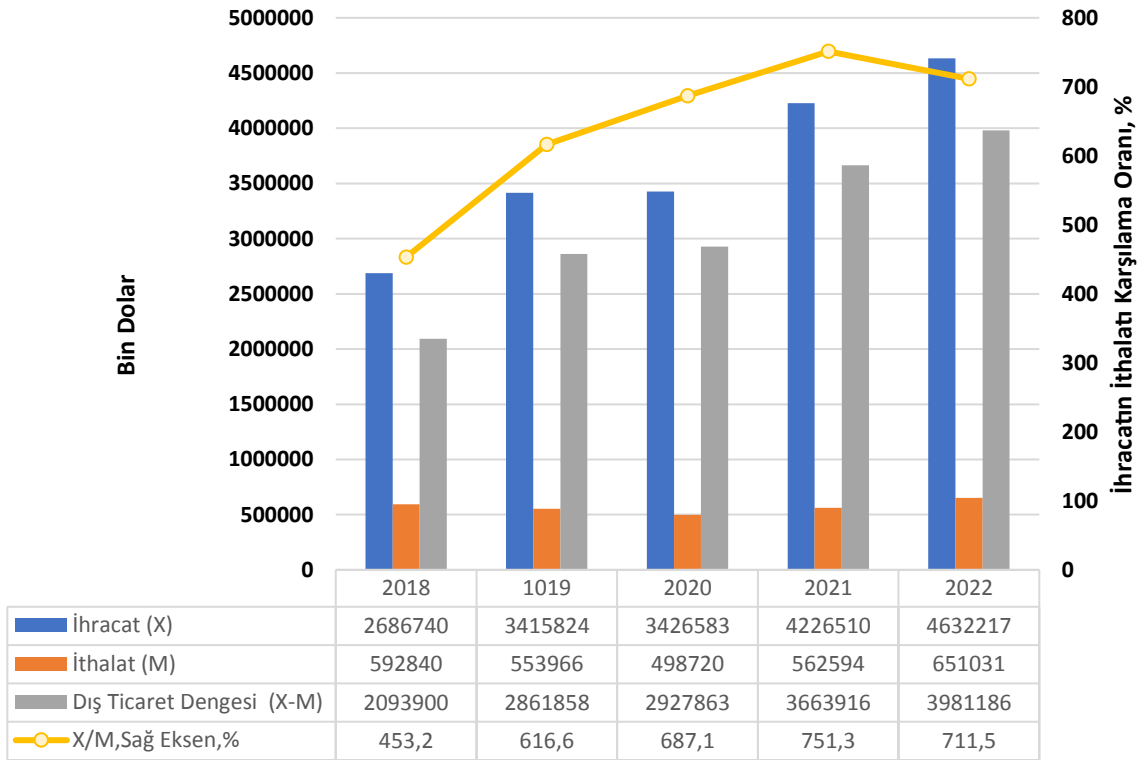
5. DIŞ TİCARET ANALİZİ

Mobilya sektöründe 2018 yılı itibari ile 2,1 milyar dolar olan dış ticaret hacmi, 2018-2022 döneminde %90 artarak 3,98 milyar dolar düzeyine ulaşmıştır. Dış ticaret hacminin önemli kısmını ihracat oluşturmaktadır. 2022 yılında dış ticaret hacminin %87,7'ini ihracat, %12,3'ünü ithalat teşkil etmektedir (Şekil 15).

2020 yılında küresel düzeyde yaşanan Covid19 salgını nedeniyle Türkiye'nin toplam ve imalat sanayi ihracatında bir düşüş yaşanmasına rağmen mobilya ürünleri ihracatı sabit kalmıştır.

Sektörde ihracat lehine gelişen dış ticaret sonucunda, ihracatın ithalatı karşılama oranı da yüksek düzeyde seyretmektedir.

Şekil 15. Sektör Dış Ticareti ve İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Kaynak: Trademap

6. SEKTÖRDEKİ ÜRETİM EĞİMLERİ

Günümüzde; teknolojik yeniliklerin artan hızı, ürünlerin piyasa ömürlerinin kısalması, karmaşık ürün yapıları, müşteri odaklı ürünler ve ürünlerdeki çeşitlenmeler, yüksek üretim maliyetleri, artan satış riski ve piyasa doygunluğu, üretimde daha kaliteli insan gücüne talebin artması, uluslararası standartlara uygunluğun zorunlu hale gelmesi ve müşterilerin ürünlerin kalite ve fonksiyonelliğine verdiği önemin artması işletmeler üzerinde yoğun bir baskı oluşturmaktadır.

Mobilya üreticileri, çok dar kar marjlarında ve yoğun rekabet ortamında faaliyetlerini sürdürmek zorundadırlar. Artan rekabet şartları ve müşteri istekleri, işletmelerin tesislerini yeni ürün tipleri ve ürün gruplarını üretebilecek şekilde sürekli dinamik tasarımlara zorlamaktadır. Buna bağlı olarak; fiyat, kalite, zaman ve fonksiyonellik bakımından çok boyutlu müşteri taleplerine en hızlı tepki verebilen, dinamik piyasa şartlarına ve müşteri isteklerine etkin bir biçimde uyum sağlayabilen işletmeler varlıklarını devam ettirebilmektedirler.

Mobilya sektöründe rekabet gücünde belirleyici olan unsurlar ürün standartları, ürün kalitesi, markalaşma ve imaj, tasarım kapasitesi ve çevre dostu üretim yapılmasıdır.

Ürün, üretim ve süreç standartları mobilya sektörü için önem taşımaktadır. Ürün standartları ürün kalitesinin de temelini oluşturmaktadır. Ayrıca Avrupa Birliği tam üyelik sürecinde mobilya sektörüne ilişkin mevzuat ve standart uyumlaştırması Türkiye'nin öncelikleri içinde yer almaktadır.

Mobilya üretiminde kullanılan hammaddenin tedarikinde çevre standartlarına uyum, ağaç ve orman varlıklarının korunması ile mobilyalardaki hammadde, aksesuar, boya, vernik, kimyasallar ve benzeri gibi tüm unsurların sağlık koşullarına uygun olması aranmakta, bu nedenle bunların ölçümü ve uluslararası standartlarda belgelenmesi gerekmektedir. Türkiye'de mobilya imalatı sanayinde orta ve büyük ölçekli firmalar ile özellikle ihracat yapan firmalar bu koşulları karşılamaktadır. Küçük ölçekli firmalar içinde ise bu standartları sağlayanlar sınırlı ölçüde kalmaktadır.

Dünya genelinde yeşil bina projelerinin giderek yaygınlaşması, çevre dostu mobilyalar da dâhil olmak üzere sürdürülebilir iç mekân ürünlerine olan talebi artırmaktadır.

Çevre Koruma Kurumu'na (EPA) göre, her yıl 8,5 milyon ton ofis mobilyası çöp sahalarına atılmaktadır. Bu nedenle, çalışan verimliliğini, fiziksel ve zihinsel refahı ve çalışanların elde tutulmasını büyük ölçüde etkileyen ofis tasarımına yönelik artan ilgi, ticari sektörde çevre dostu mobilyaların uygulama alanını genişletmektedir. Buna ek olarak, sıfır atık politikalarının yaygınlaşması, ev tasarımı endüstrisinde sürdürülebilir bağlantıların da daha fazla benimsenmesini sağlamaktadır.

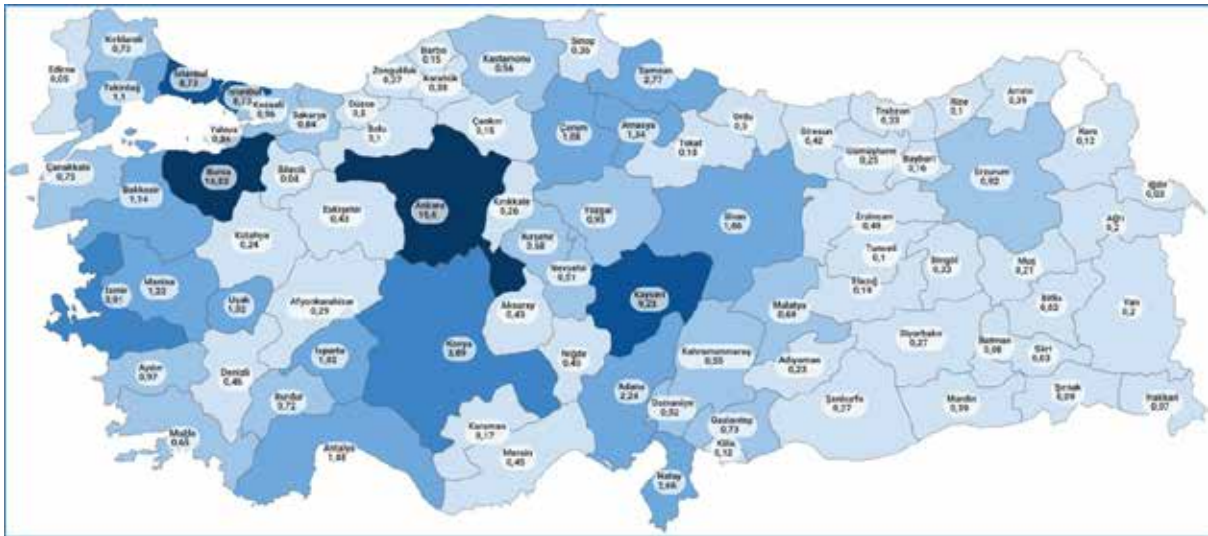
Tüketicilerin artan çevre bilincine yönelik üreticiler eko etiketli ve sertifikalı ürünler sunarak tüketicinin bu yöndeki talebini karşılamaya çalışmaktadır. Sadece üreticiler ile sınırlı kalmayıp, perakendeciler de sertifikasyona önem vermektedir.

7. SEKTÖRÜN BÖLGESEL YAPISI VE KÜMELENMELER

Ulusal ve uluslararası pazarlara yönelik Türk mobilya sektöründe panel mobilya, masif mobilya, kanepeler, oturma grubu, tablalı mobilya (mutfak, banyo, ofis, yatak odası), bahçe mobilyaları, mobilya aksesuarları ve parçaları, taşıt mobilyaları, hastane mobilyaları, otel mobilyaları, aksesuarlar gibi geniş yelpazede üretim yapılırken, ithal ürün/malzeme kullanımı sınırlı kalmaktadır. Bu yönüyle katma değeri yüksek sektörler arasında yer alan, istihdam kapasitesi en yüksek sektörlerden biri olan mobilya sanayi, yurt genelinde her il ve ilçeye dağılmış durumdadır.

Türkiye’de Mobilya sektörü işyeri ve istihdam düzeyi bakımından; Bursa, Ankara, Kayseri, İstanbul, İzmir ve Adana illeri ön plana çıkmaktadır.

Şekil 16. Mobilya Ürünleri İmalatı Sektöründeki İşletme Sayısının İllere Göre Dağılımı (%)

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sanayi Sicil Bilgi Sistemi Veri Tabanı

Sektörde faaliyet gösteren işletme bulunmayan iller boş bırakılmıştır. Aldığı pay; %0,01(on binde 1) 'den küçük olan illerin değeri 0 (sıfır) olarak gösterilmiştir.

Türkiye’de mobilya sektöründe üretim üç farklı alanda yapılmaktadır. İlki organize sanayi bölgelerinde olup, orta ve büyük ölçekli firmalar seri üretim yapmaktadır. İkinci üretim alanı küçük sanayi siteleridir. Burada küçük ölçekli çok sayıda firma kümelenme anlayışından uzak birbirine benzer üretimler yapmaktadır. Üçüncüsü ise tekil olarak şehirlerin içine dağılmış ve bir bölümü kayıt dışı çalışan küçük ölçekli firmalardır. Sektörde dağınıklık, kümelenme yapısının olmaması, küçük ölçekler, sanayi sitelerinde yığılma, şehir içlerindeki pahalı taşımacılık gibi unsurlar rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir.

Bursa’da mobilya sanayinin kurulmasının en önemli nedeni köklü bir orman ürünleri sanayi geçmişinin olmasıdır. Ağaç işlerinde sahip olunan tecrübe 1940’lı yıllarda mobilya sanayinin kurulmasında ve geliştirilmesinde etkili olmuştur. 1960’lı yıllarda mobilya sanayi işletmelerinin sayısı artmış, üretim çeşitlenmeye başlamıştır. 1970-1980 yıllarında ise mobilya sanayi hızla ivme kazanmaya başlamıştır. 1977 yılında kurulan İnegöl Organize Sanayi Bölgesi’nin bu yükselişteki payı oldukça fazladır. 2006 yılında kurulan Mobilya Ağaç İşleri İhtisas OSB’si mobilya

sanayi işletmelerinin ilçede bu alana yönelmesine neden olmuştur. Bu da mobilya sanayi işletmeleri ile tamamlayıcı iş kollarının ortak bir çatı altında üretim yapmasına ve yöredeki mobilya sanayinin gelişmesine imkân sağlamıştır.

İnegöl ilçesinde hammadde kaynaklarına yakınlık, ulaşım kolaylığı, nitelikli iş gücü ve pazara yakınlık gibi faktörler birbirini tamamlayarak mobilya sanayinin gelişimine katkı sağlamıştır. İnegöl ilçesinde mobilya sanayi işletmeleri şehir merkezinde Mahmudiye Mahallesi ve Küçük Sanayi Sitesi'nde, şehir merkezinden uzakta ise İnegöl, Mobilya Ağaç İşleri İhtisas, Yenice Organize Sanayi Bölgeleri ile Ankara karayolu üzerinde yoğunlaşma göstermektedir. Bu alanların dışında şehir merkezinden uzakta belirli bölgelerde faaliyet gösteren sanayi kuruluşları da bulunmaktadır.

Ankara'da 1927 imar planı ile merkezde yer seçen mobilya sektörü girişimci sayısı hızla artmıştır. Zamanla gelişen sanayi sektörünü, kurulan sanayi çarşıları desteklemiş, 1950 ve 1960'lı yıllarda İskitler, Akköprü, Siteler gibi sanayi merkezleri oluşmuştur. 1960 yılında Kerestecilerin örgütlenmesiyle başlayan ve 1969'da Mobilyacıların katılımıyla genişleyen Sitelerde, genel olarak, görece eski teknolojilere bağımlı, atölye ve zanaat türü üretime dönük küçük işletmelerin ardından, 1970 sonrası hem ulusal hem de uluslararası pazar için üretim yapan fabrikalar görülmeye başlanmıştır. 1980'li yıllarda İstanbul Yolu, Ayaş Yolu, Batıkent, Esenboğa Yolu ve Samsun Yolu üzerinde mobilya sanayinin yer seçtiği ve sektörün geniş bir alana yayıldığı görülmüştür.

Özellikle Ağaç İşleri Mobilya Sanayi Bölgesi Siteler birçok üretici tarafından mobilyanın çıkış noktası olarak bilinmekte ve en köklü sanayi bölgesi olup Türkiye mobilyasının beşiği olarak anılmaktadır. Sitelerde üretim yapan firmalar genellikle aile işletmelerinden oluşmaktadır. Siteler-Hasköy mobilya sektörünün temel taşlarının atıldığı ilk düzenli sanayi sitesi olmakla birlikte teknolojiyi daha kısıtlı kullanan ve geleneksel üretimin devam ettiği yerlerdir

Ankara'da teknoloji destekli üretim yapmak için atılım yapan ve büyüyen firmalar yer arayışına girmişler ve Akyurt, Sincan yoğunlukta olmak üzere Kazan, Konya yolu-Gölbaşı, Bilkent-Çankaya, Hasanoğlan bölgelerinde mobilya fabrikalarına yer verilirken, İstanbul yolu showroom olarak değerlendirilmiştir.

Mobilya sektörüne kanepeler, koltuk ve yatak üretimiyle başlayan Kayseri, teknolojik gelişmeler ve yeni yatırımlar sonucunda bugün mobilyanın her dalında üretim yapan firmaları içinde bulundurarak Türkiye'nin önemli mobilya merkezi haline gelmiştir. Kayseri daha çok ev mobilyası ihracatı yapmaktadır.

İstanbul'da mobilya sektörü muhtelif yerlere dağılmış olmakla birlikte, en önemli iki merkez, İkitelli Organize Sanayi Bölgesi'ndeki Masko ve küçük sanayi sitesindeki Modoko'dur. Bunların yanı sıra daha küçük çapta Eyüp'te Modesa, Çamlıca'da Çamoça gibi merkezlerde de mobilya imalatı söz konusudur.

İzmir'de, Karabağlar ve Kısıkköy sektörün yoğunlaştığı bölgelerdir. Sahip olduğu liman ve ulaşım kolaylığı sayesinde sektör ihracatta önemli atılımlar içerisindedir. Firma başına düşen çalışan

sayısı açısından Türkiye ortalamasının altında istihdam düzeyine sahip olan İzmir bölgesinde daha çok küçük firmalar bulunmaktadır.

8. AR-GE VE TASARIM MERKEZLERİ

Teknolojinin gelişimi ve küreselleşme, işletmelerin içinde buldukları rekabeti her geçen gün daha da artırmaktadır. Rekabette farklılaşmak ve ürünlerini tercih edilir kılmak için, Ar-Ge temeline dayalı yenilikçi stratejilerle yapılan üretim süreçleri önem kazanmaktadır.

Sektörde Ar-Ge çalışmalarının odak noktası; maliyetleri düşürme, yeni hammadde arayışı ve üretim teknolojilerini yenileme ihtiyacı olurken, mobilya sektöründeki işletmelerin Ar-Ge faaliyetlerini bilimsel bir çerçevede ele alması zorunlu hale gelmiştir.

Mobilya sektöründe faaliyet gösteren 15 adet Ar-Ge merkezi bulunmaktadır (Tablo 11).

Tablo 11. Mobilya Sektörü Ar-Ge Merkezleri

Ar-Ge Merkezi	İl	Belge Tarihi
Samet Kalıp ve Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	14.01.2011
Çilek Mobilya A.Ş.	Bursa	27.11.2015
Numaş Teknoloji Üretim A.Ş.	Ankara	24.02.2017
Ersa Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	13.03.2017
Bellona Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	30.03.2017
İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	23.05.2017
Dekor Ahşap Ürünleri Sanayii A.Ş.	Kocaeli	20.06.2017
Evinoks Servis Ekipmanları San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	24.10.2017
Orge Grup Yapı Mobilya A.Ş.	Aydın	11.06.2018
Tece Dekor Kağıt Baskı Emprenye San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	31.07.2018
Kilim Mobilya A.Ş.	Kayseri	26.09.2018
Tosunoğulları Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Konya	16.10.2018
Aydın Endüstri San. ve Tic. A.Ş.	Sakarya	23.10.2018
Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Ordu	25.01.2019
Yataş Yatak ve Yorgan San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	27.01.2020

Kaynak: STB Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü

Globalleşme süreciyle kullanıcıların değişmesi ve gelişmesi, kalite anlayışı ve moda, ürün taleplerini de beraberinde getirmiştir. Mobilya, günümüze gelinceye dek birçok süreçten geçmiştir. Farklı akımların, firmaların tasarım ve üretimlerini etkilemesi ile mobilya sektörüne yön verilerek ilerlemesi sağlanmıştır.

Günümüzde modern tasarım, tasarımcıların farklı yorum ve uygulamaları ve farklı malzeme kullanımları ile hayat bulmaktadır. Bu açıdan modern mobilya tasarımı fiziksel, estetik,

ergonomik, üretim, kullanım ve mekan uygunlukları göz önünde bulundurularak değerlendirilmekte ve bunlara göre tasarlanmaktadır.

Mobilya sektöründe, form ve fonksiyon özelliklerinin birlikte olduğu uzun ömürlü ve her güne uygun tasarımlar yapmak, yenilenen yaşam tarzlarına uyum sağlayan mobilyalar üretmek önem arz etmektedir.

Türkiye’de özgün mobilya tasarımı ve markalaşma konusunda son yıllarda bazı büyük ölçekli firmaların sağladığı ilerleme bulunmakla birlikte sektörün önemli bir bölümünü oluşturan küçük ölçekli firmalarda özgün bir endüstriyel tasarım altyapısı ve markalaşma bulunmamaktadır. Küçük ölçekli firmalar daha çok firma içindeki zanaatlar birikimine dayalı modeller üretmektedir.

Mobilya sektöründe faaliyet gösteren 12 adet tasarım merkezi bulunmaktadır (Tablo 12).

Tablo 12. Mobilya Sektörü Tasarım Merkezleri

Tasarım Merkezi	İl	Belge Tarihi
Çilek Mobilya A.Ş.	Bursa	27.12.2016
Ersa Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	11.07.2017
Doğanlar Mobilya Grubu İmalat San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	2.08.2017
Koleksiyon Mobilya San. A.Ş.	Tekirdağ	3.11.2017
Tosunoğulları Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	9.05.2018
Mesan Plastik ve Metal Sanayi A. Ş.	İstanbul	29.06.2018
Mertoğlu Kent Mobilyaları A.Ş.	Ankara	1.10.2018
Tuna Ofis ve Ev Mobilyaları Turizm San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	17.10.2018
Kilim Mobilya A.Ş.	Kayseri	31.05.2019
Doğanlar Mobilya Grubu İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Düzce	8.01.2020
Yataş Yatak ve Yorgan San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	27.01.2020
Mondi Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	21.09.2021

Kaynak: STB Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü

9. SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER

Mobilya sektörü, küreselleşen dünyada yenilik ve teknolojilere hızla uyum sağlayabilen, birçok sektörle bağlantısı olan, farklı uzmanlıklarda kişilere istihdam sağlayan emek, bilgi ve teknolojinin yoğunlaştığı bir sektördür.

Bilgi teknolojilerinin üretim süreçlerine giderek entegre olduğu günümüzde, dünya mobilya pazarında emek, sermaye ve hammadde üzerinden rekabet etmenin güçleştiği, Ar-Ge, yenilikçilik, moda ve tasarım gibi faktörlerin ülkelerin rekabet stratejilerinde yerini almaya başladığı görülmektedir. Dünya mobilya sektöründe İtalya ürettiği tasarımlarla, İsveç teknolojiye dayalı pratik uygulamalarıyla ve son yıllarda Çin ucuz işgücüne dayalı rekabetiyle ön plana çıkmaktadır.

Dünyada mobilya sektörü gerek üretim gerekse ithalat ve ihracat noktasında sürekli bir gelişme içerisinde. Mobilya geleceği artık insanların isteklerini ön planda tutan kişiye özel tasarımlar, yapılara uygun tasarımlar, ergonomik, fonksiyonel, kendine has çizgisi olan, dinamik, estetik bir seyir takip etmektedir. Müşterilerin isteklerini çabuk kavrayabilen, trendleri iyi takip edebilen, hızlı karar verebilen, termin süresi hızlı, ekonomik, kaliteli, tasarımı güncel mobilyalar ve firmalar sürdürülebilirliklerini sağlayabileceklerdir.

Genel olarak tüketici harcamaları tarafından yönlendirilen mobilya pazarı; Covid19 pandemisi sürecinde ithalat ve ihracat noktasında olumsuz etkilenmiştir. Tedarik zincirindeki aksamalar ve küresel ticaretin geçici olarak sekteye uğraması, mobilya hammaddesi için ithalata bağımlılığı yüksek olan ülkeleri negatif yönde etkilemiştir. Ancak, dünya nüfusunun bir anda kendisini evde bulması ile birlikte hane halkının bütçesinde mobilya harcamalarına ayrılan pay da artmıştır. Salgın, dünya nüfusunun yaklaşık %58'ini daha uzun süre evde kalma protokolüne geçmeye zorlamış ve bu da müşterileri evde geçirdikleri sürenin artmasıyla birlikte evlerini ve mobilyalarını optimize etmeye motive etmiştir. Pandemi, endüstride otomasyonu ve dijitalleşmeyi iyileştirmenin yanı sıra ithalata olan bağımlılığı azaltmanın önemini de göstermiştir. Tüketicinin mobilya alışverişinde online kanallara yönelimi artmıştır.

Değişen tüketici tercihleri ve satın alma alışkanlıkları, daha fazla mobilya üretim şirketini satış için dijital kanalları kullanmaya yöneltmektedir. Mobilya firmaları, müşterilerinin ihtiyaçlarını karşılamak ve satış riskini çeşitlendirmek için e-ticaret çözümlerine yatırım yapmaya devam edecektir. CGI (bilgisayar tarafından üretilen görüntüler) ve AR (artırılmış gerçeklik) teknolojileri, çevrimiçi alışveriş deneyimini daha da geliştirecektir. Dijital teknolojilerin mobilya endüstrisine dahil edilmesinin daha iyi üretim esnekliğine ve hızına, kitlesel özelleştirmeye ve artan üretkenliğe katkıda bulunması beklenmektedir.

Artan nakliye maliyetleri, devam eden tedarik zinciri darboğazları ve küresel güçler arasındaki kötüleşen ticari ilişkiler, mobilya endüstrisinin küresel tedarik zincirleri üzerinde ciddi bir etkiye sahiptir. Bu eğilim, esnekliği ve kullanılabilirliği artırmak ve maliyetleri azaltmak için dijitalleşme, sürdürülebilir uygulamalar ve yeniden yapılanma yoluyla tedarik zincirlerinin dönüşümüne yatırım ihtiyacını yaratmıştır.

Dünya genelinde yeşil bina projelerinin giderek yaygınlaşması, çevre dostu mobilyalar da dâhil olmak üzere sürdürülebilir iç mekân ürünlerine olan talebi artırmaktadır. Türkiye’de de artan çevre bilincine yönelik olarak üreticiler eko etiketli ve sertifikalı ürünler sunarak tüketicinin bu yöndeki talebini karşılamaya çalışmaktadır. Eko-tasarım, malzemenin verimli kullanımı, geri dönüştürülebilir ve tamir edilebilir ürünler üretilmesi her geçen gün önemini artırmaktadır.

Mobilya sektörü daha sürdürülebilir üretime doğru ilerlemekte olup, geri dönüştürülebilir ve kolayca bulunabilen malzemelerin kullanımı bir öncelik haline gelmiştir. Bu nedenle mobilya endüstrisi enerji maliyetlerini önemli ölçüde azaltması beklenen gelecekte büyüme fırsatları yaratarak daha fazla düzenlemeye tabi olacaktır.

Standart dışı hammadde ve kalitesiz ara girdiler ile kayıt dışı yapılan, çevre ve sağlık kurallarına uymayan mobilya üretimleri sektördeki ilerlemeyi olumsuz yönde etkilemektedir. Kalite unsurlarının belgelenmesi ve denetimi gibi alanlarda test laboratuvarları, akredite kurumlar ve nitelikli işgücü alanlarında yaşanan sıkıntılar da sektörü olumsuz etkilemektedir. Çevre dostu üretim yapılması ile sağlık koşullarına uygun mobilya üretimi yapılması pazarlarda çok önemli bir rekabet unsuru haline gelmiştir.

Türkiye mobilya sektörü, ülke ekonomisinin global pazarlara açıldığı ve bu alandaki gelişimini en hızlı şekilde yapabildiği önemli bir sektördür. Türkiye’nin mobilya sektörü, çoğunluğu geleneksel üretim yöntemleriyle emek yoğun çalışan atölye tipi, küçük ve orta ölçekli işletmeleri kapsamaktadır. Ancak mobilyaya olan talep, son yıllarda artan kentleşme akımları ve buna bağlı olarak gerçekleşen göçler, hızlı nüfus artışı ile yaşanan sosyal gelişimlere paralel olarak gün geçtikçe artmaktadır. Bu durum Türkiye’nin aynı zamanda en eski sektörlerinden biri olan mobilya sektörünü dinamik olmaya ve sürekli kendini geliştirmeye itmiştir.

Mobilya sektörü; küreselleşme, teknoloji ve bilgiye kolay ulaşım sonucu yeni bir dönemin içinde bulunmaktadır. Artan işçilik ve enerji maliyetleri, mobilya sektörünün yoğun emek isteyen bir sektör olması ve hammadde kaynaklarının azalması birçok gelişmiş ülkenin üretimden çekilmesine neden olmuştur. Mobilya sektöründe gelişmiş ülkeler üretim alanından uzaklaşırken, rekabet avantajlarının bulunduğu tasarım ve markalaşma gibi katma değeri yüksek olan alanlara odaklanmaktadır. Özellikle modern mobilyada otomasyona dayalı zincir mağazaların hâkimiyeti göze çarpmaktadır, ülkemizde de bayilik sistemi yaygınlaşarak benzer bir yapı oluşmaktadır.

Türkiye’deki mobilya sektörüne ilişkin tüketim alışkanlıkları Avrupa ile yakınlık göstermektedir. Zincir mobilya mağazaları dünya çapında çoğalırken, ülkemizde de bayilik sistemi yaygınlaşarak benzer bir yapı oluşmaktadır. Ayrıca, mobilya ve ev eşyalarına ilişkin farklı ürün gruplarının birlikte yer aldığı alışveriş merkezi konseptleri de yaygınlaşmaya başlamıştır.

Türkiye’de mobilya sektöründe müşteri talebinin artması, sektörde teknik ve tasarım yönünden örnek alınan batı mobilya ürünlerine yönelimi daha da çok artırarak zamanla özgün tasarımların oluşmasına katkıda bulunmuştur. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak iletişimin kolaylaşması ülkelerin birbirlerinden etkilenmesini sağlamıştır. Türkiye’de tasarımcılar dünyadaki gelişmeleri takip ederek ve tasarlanan ürünleri inceleyerek, coğrafi konum ve bölgelere göre iklim

koşullarını göz önünde bulundurarak, model olarak aldığı yabancı tasarım ürünlerine kendi yorum ve çizgisini katarak yol almıştır. Böylece ürünlere farklı işlev ve fonksiyonlar ekleyerek günümüz teknolojik malzemeleri ile ürün tasarlama noktasına gelmiştir.

Pazarlama ve satış alanında yurtiçi satışlarda önemli olan rekabet unsuru dağıtım kanalları ile ambalaj ve nakliye, yurtdışına satışlarda ise pazarlama tanıtım ve fuarlar öne çıkmaktadır. Yurtiçinde mobilya sektöründe markalaşma ile birlikte perakende satış kanalları/mağaza zincirleri oluşmakta, burada sergilenen ürünlerin satışları yapılmaktadır. Bu ürünlerin fabrika veya depolardan müşteriye tesliminde paketleme ve ambalaj, profesyonel ekipler tarafından nakliyesi ile müşteri için kullanılabilir hale getirilmesi önem taşımaktadır. Markalı ürünlerin bu konularda önemli bir ilerleme sağladığı görülürken, küçük ölçekli firmalarda halen geleneksel yöntemler kullanılmaktadır.

Lojistik alanında önemli fırsatlara sahip olan ülkemizde sektörün gelişmesi için Türkiye'nin tasarım alanında öne çıkması ve ihracattaki yerini güçlendirmesi önem taşımaktadır. Uluslararası pazarlama, tanıtım ve fuar faaliyetleri ihracatta avantaj sağlayan önemli unsurlardır. Bu konuda Türkiye'de mobilya imalatı sanayi henüz etkin bir uluslararası pazarlama ve tanıtım altyapısına ulaşamamıştır. Uluslararası mevzuatlara ve standartlara hakimiyet, yabancı dil bilgisi, sektördeki uluslararası gelişmelerin izlenmesi, yayınların ve fuarların takibi gibi alanlarda iyileştirmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Yurtdışı pazar bilgileri, eğilimler, pazarlara erişim sağlanması konusunda tanıtım ve fuar faaliyetleri önemli araçlardır. Sektörün, dünya mobilya pazarındaki yerini sağlamlaştırması adına yurtdışı fuarlara katılımını artırması ve marka algısını yükseltmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- <https://aimsaddegi.com/mobilya-sektorunun-kural-koyuculari-cin-ve-abd/>
- MÜSİAD Dayanıklı Tüketim, Mobilya ve Orman Ürünleri Sektör Raporu, 2014
- MÜSİAD DTM Mobilya ve Orman Ürünleri Sektörel Raporu, 2018
- Hopa Ticaret ve Sanayi Odası Mobilya Sektör Raporu, 2022
- Ankara Sanayi Odası Mobilya Sektör Raporu
- Orta Anadolu Kalkınma Ajansı TR72 Mobilya Sektör Raporu, 2016
- Orta Anadolu Kalkınma Ajansı Kayseri İli Mobilya Sektörü Değer Zincir Analizi
- Ticaret Bakanlığı Mobilya Sektör Raporu, 2021
- Çukurova Kalkınma Ajansı Mobilya Sektörü Araştırma Raporu, 2014
- TOBB Türkiye Mobilya Ürünleri Meclisi Sektör Raporu, 2017
- Gebze Ticaret Odası Mobilya Sektör Raporu, 2021
- Ankara Kalkınma Ajansı Siteler, Mobilya ve Ankara Raporu
- T. C. Ticaret Bakanlığı Kolay İhracat Platformu
- <https://www.kolayihracat.gov.tr/sektorler/mobilya>
- Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi 2020, 3/1: 159-180
- Türkiye İstatistik Kurumu, TÜİK
- International Trade Center, Trade Map
- T. C. Merkez Bankası
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı SSBS Veri Tabanı
- <http://www.sabittuncel.com/mobilya-sanayinde-maliyetlendirme/>
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/76131>
- MAKFED Ağaç, Mobilya ve Makine Sanayi Etkileşimi Raporu,2020
- Mobilya Dekorasyon Dergisi